

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:
negyedévre 1 fnt 25 kr., fél évre 2 fnt 30 kr., egész évre 5 fnt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

I. tized 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket

a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számíttatja.

Húsvétra.

Harangok érces hangján, melyet visszhangoz hegy, völgy és rónáság, — szól hozzánk az ige biztatón, bátorítón:

F e l t á m a d u n k !

Nincs elmulás a halálban, a siri tepsedés, feloszlás nem örök, csak átmenet. Ami elmúlt, amit elsirattunk, ami elveszett előlünk a visszahozhatlannak mondott mult sivatagában: megtaláljuk azt újra meg újra azon az oázison, mely a jövő csásos, reményteli képeiben integet felénk emberi vándorútjainkon messze távolból...

... Húsvét szent ünnepek ez a biztató, melegítő motivuma, az édes remény, mit szívünkbe a feltámadás gondolata lop, valóságos áldás azokban a közéleti kavargó viharokban, melyek fölöttünk a hétköznapok hosszú során elzúgnak.

Hiába burkolozunk mereven a polgári kötelességtudás, hazafias munka és önbecséret fölemelő tudatába: nem vagyunk képesek hozzáférhetlenül elzárkózni a sikitő tontbolás elől, melyet a közélet piacán néhány ezen élődd komédiás — mesterségszerűen — elkövet.

Botrány botrányra, galád gyanú-

sítás és arcátlan rágalom tombol féktelenül társadalmi és közéletünkben.

Elrémülünk, mikor halljuk, látjuk, hogy a rágalom és gyanúsítás hozzáférközik a közélet legtisztesebb alakjaihoz is, hogy nem kímél sem férfit sem nőt, sem ifjút sem aggot és beszennyezi a legszentebbet: a családi életet is undok leheletével.

Nemcsak itthon, házitűzhelyünk-nél tapasztaljuk ezt. Országos dolgokban szintén ott féktelenkedik az alacsony rágalom s akiket megszoktunk úgy becsülni, mint a polgári és hazafíuü becsület oltárképeit, megmarja azokat is és letörli róluk szennyes szivacsával azt a himet, melyet a honpolgárok tisztelete és becsülése kölcsönzött nekik.

Hová vezethet a heccek, a botrányok után való ez az örületes hajsz?

A gyanúsítás ádz gyűlölettől vezetett falkája üvölt felénk mindenfelől. Itt egy megrágalmozott tisztviselő, amott egy meggyalázott bíró, ismét továbbad görnyedő alakja egy fájdalomtól sújtott agg lelkésznek, kinek bánatát családi becsületének leghitványabb meghurcolásával tetézik... nincs érdem, nincs tekintély, lerombol mindent az alacsony gyanú,

szennybe tiporja a legszentesebbet is az undok rágalom.

Ha így megy: maholnap nem kerül önéretes ember, aki közszereplésre vágyakozzék és sanda szemmel tekint egyőnk a másra, kérdezve önmagunktól, — ki hát a becsületes és ki a gazember?!

Mert ez a kérdés hozzánk tola-kodik akaratumk ellenére is az élet minden viszonyában, különösen a közügyek intézésének minden — bármi csekély jelentőségű megnyilatkozásában, hol maholnap i n k o m p a t i b i l i s lesz hozzászólni valamely kérdéshez mindenkinek, ki java tehetségeit önzetlenül áldozza fel a közélet oltárán.

Pedig hát — vegyük csak ki a sokféle alacsony gyanú közül ezt az összeférhetlenségi kérdést, mely néhány napja nálunk is kísértett. Ki tagadhatná, hogy a tisztesseséges ember soha, semmi körülmények közt, semmiféle közszereplésben, semmi bizalmi állásban sem lehet ö s s z e f é r h e t l e n é s a becsületesre sértő még a feltevése is annak, hogy önéredkből vagy akár a mások érdekében érvényesíti akarátát vagy befolyását a közérdekkü ügyek intézésénél?

Márszert pedig az összeférhetlen-

TARCA.

Illúziók.

Irtá: Emőd.

Kint, messze, az emberlakatlan rónáságon, — hol alig van nyoma az életnek, — a nyári rekkenőségben alélva a faradságtól, eltikkadva a szomjúságtól horpan meg a vándor egy vízahagya árokparton, vágóván a pihenést, epedve a szomjatólító nedűt, — áhitva a hús lombot — hiába!

Fáradt lábai nem képesek tovább vonzolni az elpetyhűdt testet, álléltan dől le a szikes rögre, melyre hús lomb helyett me-reven tűz le a déli nap heve.

Egy csepp víz a szomjtól felcserepesedett ajaknak, új erőt adna a további útra, a további faradságra, — egy tenyérnyi lomb édes pihenőt nyujtana a további küzdelemre új erőt gyűjtteni.

Sehol egy harmatcsepp, sehol egy zöld levél! Sehol!

De távol a látóhatáron, hol a kék ég leborul a kiégett avarra, megcsillan egy egész tenger, a szomjtól haldoklónak egyetlen kecsegtető reménysége, az egész világ összes boldogsága. Szígeketek hajt a víz, üsző zöld szigeteket kacérkóvda ide s tova; lombos erdők tűnnek fel a messze kétkben, hol tán édes gyümölcs csüng az ágról, isteni nektár foly a patakokban, dalos madár zengi altató dalát a hívős lombnak!

Oh isteni ital, oh kéjes pihenés!

A lázban égő szemekbe új életet csilant fel a reménység, a vágy, — erőt kap

az elszibadt tetem és újra útnak áll a halál jegyese, hisz ott, a kék ég hajlatánál kecsegtet, hívogat a megváltó boldogság!...

Csalfa kép, kacérkódó délibáb, fut-fut tova az elérhetlen messzeségbe, mindig teli a kiaszott világon! Csalfa kép, kacérkódó délibáb, te a természetnek kendőzött leánya!...

Reménység te! Eletütünk kacérkódó délibábjá, mit nevsz felénk!?! Te is futsz, futsz elérhetlen messzeségbe, vaj elérjük-e a boldog erdők gyönyörűséges berkeit!...

Egyedül vagyok egészen, köröttem az enyészett világ!

Sivár a föld, nincs rajta egy zöld fűszál, csak a tél-hagya kiaszott avar sargul bele a felcserepesedett agyagba.

Fölöttem, mint száraz várez merednek bele a szürke égbe a megmeztelenített nyarfaórisok, miknek száraz ágait kísértetiesen csörgeti az elszabadult bőjtí szél.

Mint felhasogatott nyílt sebek terpszekednek a föld hátán a felszakgatott ugar-táblák, a földi féreg — az ember — erőlködésének nyomai. Vajon a fakó piszokból nő e ki zöld fűszál, tarka virág, szőke kalász? Vagy marad minden kopáron, halottan?!

A szürke égből nem szóik le egy vékonyka napsugár, mintha athatlan szemfedővel volna letakarva az egész világ...

Elmulás! Enyészett!

Mennyi fájdalom, mennyi bánat rejlik e két szóban; pedig ki mondhatná meg: nem több boldogságot nyujt e az elmulás, mely után nincs bán, nem fenyeget fájdalom, szen-

vedés, — csak a siri csend, az igaz béke hona következik!

A messi háragyszó, mit elkap a szél s megint visszacsap.

Temetéses szöl-e? vagy imádságra hiv?! Temetés, halál!!! Mennyi borzadállyal gondolnak e két szóra, pedig ez csak megval-tas a küzdelemtől, a családostól! — Egy új életnek kezdete, forrása, hol nincs bün, nincs nyomor, nincs kétségbeesés! Hol a szenvedélyek örök csataja megszünik, a küzködő szenvedő lélek szebb és jobb hazába tér, mit megalkotott a hit, a kétségbeesettek végső reménysége!

Boldogok a kik hisznek, hitük az ő erő-ségük, az ő oltaruk, melynél megvagasztalódik a zaklatott emberi lélek.

Hát a kik nem hisznek, hát a kik nem biznak!?! Kik a nyomor és szenvedés után nem remélik egy masvilág boldogságot! Kik-nem hitük az elmulás, a végmegsemmisülés, létezésük pedig csak szenvedés volt!...

Oh, hat van e valami borzasztó abban a megsemmisülésben, abban az elmulásban? Ugy érzem: nincs. Az élet küzdelem, dija — szenvedés, miért fajna elmulása?

Es mi az az elmulás? Az anyag anyag marad, csak alakot ölt mast. Tan abból a szivből, mely mindig szenvedett, mindig fájt: hajt ki a legszebb virág, melyből menyszonyoni koszorút fonnak, vagy a mellyel öve-zik a hősök halantékat!

De hatha az a virág is érez, ha az a

ség olyan tág keret, hogy az a fentáll minden fokon, minden állásban, tisztben, kvalifikációban, ha csak — gyanúsítani akarunk. És misem könnyebb, mint rosszakarattal kimutatni azt, hogy ez vagy ama hivatalfőnök p. inkompatibilis befolyást gyakorol az alantabb tisztviselőkre, ez vagy ama adófelügyelő, rendőrkapitány stb. illetéktelenül aknázza ki állása előnyeit a mások rovására.

Igen! Bizonyos érintkezésekben — önkire ráhúzhatni az összeférhetetlenséget és csak a rágalomnak kell előbukkannia, hogy ráfogja akárkire a tisztességtelen célszót, az önérdék-hajhászást és a közjó kijátszását . . .

Nem halljuk-e minduntalan, hogy az orvos összejátszik a patikkussal, az ügyvéd a bíróval, a végrehajtó a becsússal, ez meg az árverések hiénáival? — Hát nem rágalmazták-e a pörvesztes felek úton-útfélen az ügyükben ítélkezőket részrehajlással, megvesztegethetőséggel és nem volt-e az mindég így, mióta érdekek és ellenérdekek mozgatják a világot?

Nos, ilyen pörvesztes felei vannak a közéletnek is, akik — ha más-ként nem vétethetik magukat észre, ha másként nem tudnak már hatást elérni, mint hiénák vetik rá magukat a tisztességre, hogy azt a nyilvánosság előtt sárba hurcolják, marcangolják.

Megjártatják a Golgotát a közélet legtisztesebb alakjaival és azok — lelki tisztasága tudatában — büszkén hordják a keresztet, melynek viselése őket le nem görnyeszti, meg nem törí, meg nem alázza, de meg sem semmisíti.

S a legszebb tavaszi ünnep, a húsvét, aranyos sugárba fogja alakjaikat. A szenvedések, a meghurcoltatások nagy hété akármilyen hosszú is — elmúlik egyszer és nyomá-

ban jár az üdvözülés, a — feltámadás!

Az undok rágalom hiába akarja befeketíteni: a világosság kitör, — a kő megmozdul a sírbolt fölött és kikel belőle az Igazság és Megváltás, a Megdicsőülés fényessége alakja . . .

Igen, feltámadunk!

Bármilyen erős is a romlott Róma hadserege, durva ereje nem ölheti meg az Eszmét, az Igazságot, legfőképpen csak az eribert.

És bármennyien legyenek is a rágalmazók: a mi népként erkölcsi tisztessége sokkal nagyobb, sem hogy diadalmasan ne támadna fel a mélységből, hová az ádáz pártszenvédelemindőrökre lelőni szeretné.

Mi nem hiszünk az ördögökben, de hiszünk a — fényességet és a feltámadást!

Az aratás biztosítása. Megirtuk, hogy a Csongrádmegyei gazdasági egyesület, szemben a szocialista mozgolódásokkal és hogy az ideai aratás zavartalan lefolyását lehetőleg biztosítsa, igen üdvös lépésre határozta el magát. Ez érdekében az egyesület igazgató választmánya a következő felhívás közvételét határozta el:

»Az aratás-időre részes-fogadások tárgyában felhívja a csongrádmegyei gazdasági egyesület úgy a gazdaközöniséget, valamint a mezeli munkásokot, hogy a kiknek részesekre van szükségük, vagy a kik részesekül beszegődni kívánnak, jelentkezzenek az iránt a jövő évi május hó 16-ikáig vasárnaponként délelőtt 9-től 11 óráig az egyesületi titkárnál, hétfői és csütörtöki hetipiaci napokon pedig az egyesület szolgájanál kitétt íven a gazdasági egyesületben, hogy így május hó 16-ikára megállapítható legyen, szükség van-e és milyen arányban az aratási munkához idegenből való részesek felfogadására?

virág is szenved? A hervadás faj az ibolyának, faj a nefeletsnek?!

Ki tudná gyarító emberi ésszel a természet titkait megfejteni?

Nézd az emberek millióit! Mint küzd, mint farad, mint üti — hajtja egymást és önmagát?!

Kergeti a boldogságot, mely, azt mondják, mindenütt van: a porszemben, a fűszalban, a virág kehelyben; — a levegőben mint beszív — csak el kell érni, meg kell találni.

És láttal már igazán boldogot?!

Tanulj, mondja a bölcs; a tudás nagysága, dicsővé teendő, a nagyság és dicsőség pedig nyújtja az igazi boldogságot. A tudás hatalma meghódít mindent, kicsinyt nagyot, férfit s nőt, a tudás varázsa lebilincseli a kétkedőket, lelkesedéssel rajong körül mindent. Egy intéted ezeket emel, egy intéted ezeket nyom le És vajon nem vagy-e boldog, a tudás ezen erejével, hatalmával?

Baiga tan, téves hit! A tudás tehet naggya, de nem boldogga. A nagyság szüli az ellenséget, az irigye ezreit, s míg másokat boldogítja önmagadat véled boldogítani, ellenségeid körülvesző gúnykacaja közt semmisülsz meg alkotásaid romjai alatt, s ül orgiát fölötted a tudatlan de alattomos irigység.

Szeress! mondja a másik, a szerelem üdvözi, üdv és boldogság együtt honol!

Lattal, avagy érezteél már igaz szerelmet, a mely első fellobbanásától a végmeg-

semmisülésig tiszta fénnel s langgal ég?

Vigyázz! Ne üz könnyelmű játékot ez érzellemmel! A szerelem csalékony; nyújthat

üdvöt, boldogságot, de rajt' elvesztheted mindenedet, lelked üdvösséget, szived nyugalmat — reménytelenül!

Gyöngye a nő, ne bízd rá magadat vakon; szived nyugalmat ne áldozd fel a pillanatnyi szenvedélynek, mit asszonyi hiúság, kacérság tar eléd.

Avagy azt hiszed, hogy szerelmed, melyben egész lelked él és eped — hasonlóra lel? (Szerelmed csak eszköz pillanatnyi mulatságra, mi a női hiúságot dédégeti, de multán a pernek unott portékává vált, mit a legközelebbi jött-menő szemétként dobat ki!) Ha te egész szerelmedet szüzi tisztaságában vitted áldozatul: viszonzásul olyat kapsz érte tan? Szerelmi morszalt dobnak érte, mint koldús-alamizsnát — könyörületből! S ha faj a szived s lelked sebit titkolni nem tudod — kacag rajtad a hiú nő, kinek fajdalmad új mulatságot szerez!

Szivedet összetörte a fájdalom; lelked haldokolva vonszolja önmagát; önérzeted kiüz az emberek közül, hol minden mosoly, minden asszonyarc téged gúnyol . . . miért? Mert hittél Éva leányának, áldoztál a szerelmenek, melynek oltárán elégetted lelkedet!

Üdvözített-e hat a szerelmed? Boldogság volt-e hat a szeretkezés, midőn a pillanatnyi kéjért áldozatul adtad lelked egész nyugalmat, egész világot?!

* * *

A fejem felett meredező nyárta-vázakat

rázza a szél . . . Vagy tán haldokló lelkek

kinos sóhajtsa bujkál az ágak közt?

Ujra fulembe csapódik a haragszó s

— Felhívja az egyesület erre a gazdákat és mezeli munkásokat annyival inkább, mert a mennyiben f. évi május hó 16-ikáig az aratás zavartalan lefolyása kellő számú helybeli munkással biztosítva nem lehetne: az egyesület fog gondoskodni arról, hogy a gazdaközöniség munkás szükséglete, idegenből szerződött mezeli munkásokkal biztosítsassék.

Ezt a felhívást nemcsak az összes helyi lapokban teszi közzé az egylet; de felkérte hivatalosan a polgármesteri hivatalt arra is, hogy — a nálunk szokott módon — híreszteltesse ezt bezárólag május 16-ig — minden vasárnap délelőtt, a szokásos publikációkon.

Részünkről, mikor az egyesület a felhívásának kézségesen helyet adunk és öszintén gratulálunk a vezetőknek, hogy a legfontosabb gazdasági érdekek egyikében, az aratás biztosítására ily radikális lépésre határozták el magukat; — ezzel egyidejűleg úgy a gazdaközöniséghez, mint a munkásokoztályhoz is néhány figyelmeztető szót kívánunk a felhívással intézni.

A gazdaosztályhoz kettős a figyelmeztetésünk.

Nevezetesen az, hogy az egyesületnek, az aratás nyugodt lefolyásának biztosítása érdekében a felhívásban indított mozgalma koránt sem jelentheti — legalább a mi fel fogásunk szerint — azt, hogy már most a gazdaosztály — mint eddig — sajnos — nagyon sok esetben cselekedte, kizsárolhatja kénye szerint a mezeli munkásokat, mert hiszen ha itthon nem kap, majd szerez neki munkás-kezeket az egyesület messze idegenből.

Ilyen célok eszközeül a gazdasági egyesület, melynek egyformán nemcsa hitvása a gazda és a munkás érdekeit, igazságos osztály szerint megvédelmezni és elősegíteni — le nem alacsonyul, mert ezzi nem használna de ártana a gazdasági érdekeknek, miket pedig istápolnia: kötelesség.

Továbbá, hogy a felhívásban kitűzött határidőig, tehát május 16-ig el ne mulasszák — a saját jól felfogott érdekében, az egyesületnél való jelentkezést, kiknek addig

lelkemet egyszerre mintha felragadná valami és vinné tül-túl a sártekén; élelvedve a földi lélet, annak ezer báját, fájdalmat, repül-repül megtisztulva, megifjúva egy szebb világ felé . . . honnan a reménység bizodalmaival a boldogság intetet felém! . . .

Önkénytelenül térdre borulok a mindenség hatalma alatt, a végtelenség titka előtt, mert — hiszek!

Imára szolt a haragszó!!

A szürke felhőgomolyon áttör egy vékonyka fény sugar, tancol körülöttem, csókolja a szürke rögöt, a kiaszott avart, hogy kicsalja a fakó piszokból a zöld fűszálat, tarka virágot, szöke kalászt s új életet varázsoljon a hervadás, az elmulás helyébe!

Parasiva első kísérlete.

Irta: Nimen.

(Folytatás.)

— Hiszen azt nem is mondja senki — folytatta a fakereskedő; — mindenesetre azt képzelte az a szerencsétlen gyermek, hogy mást szeret, a kivel boldogabb lesz, de a falusi magányban felébred benne a kötelességérzet, meg az irántad való szerelem . . .

A bankár izgett-mozgott . . .

— Mégis, mégis, mondá, nem bocsájthatok meg; mit mondana a világ? Mindenki beszélt rólunk, ujjal mutatnának reánk, nem fogadnák el többé soha sem a feleségemet.

— Azt ugyan soha se képzeld, kiál-

részesük még nem volna. Mert az egyesület a jelentkezés sorrendjében fog munkásokról gondoskodni és akik nem jelentkeztek a kitűzött határidőig, azokkal többé szóba se állhat az idénre. Magára vessen tehát mindenki, ha saját hanyagsága folytán idején részesekhez nem jut és amikor a munka már körmére égett, ki lesz téve a facér munkások önkényének.

A gazdaközönséghez intézett eme felygelmezteésekből önként folyik, — amit a munkásokhoz intézünk.

Ne képzeldöjének a mezei munkásaink, mintha a gazd. egyesületet irántuk való ellenséges indulat vagy rosszakarat vezette volna e felhívás kibocsátására és akik öket ennek dacára illyesmivel akarnák feltüzélni, forduljanak el azoktól megvetéssel, mint hazug ámitóktól.

Az egyesület vezetői szemében teljesen egyenrangú érdek az, hogy a gazdaosztály az aratásra munkásokat, a munkás osztály pedig tisztességes keresetet és munkát kapjon. Ebben az egyesület közvetítőként akar munkálkodni és az érdekeket — a kor kívánalmával szembe — lehetőleg kiegyenlíteni.

De amikor ezt teszi: kötelessége a gazdaosztályt éppen úgy megvédelmezni a szocialista izgatók által félrevezetett munkások túlkapásaitól, beteljesülhetlen követéseitől, mint ahogy viszont nem fog engedni megszarolni egyetlen munkást sem, aki közvetítésével jut a részes-munkához.

Ezt szívleljék meg a mezei munkásaink. Vegyétek figyelembe, hogy a tisztességes munkásosztály érdekében is van ez a felhívás és jelentkezzenek az egyesületnél a megállapított határidőig annnyival inkább, mert szintén magukra kell majd vetniük, ha — két szék közt a pad alá kerülve, nyári munka, tehát kereset nélkül kell a tél elé menniök a családjukkal együtt.

A gabona megdüléséről.

Milyen nagy örömmel szemléli a gazda gabonáját tavasszal, midőn szépnek, felette dúsan növények látja azt. A jó aratás remé-

tott önértzetesen az apa; az én leánnyommal akarhol megjelenhetik akárki fia. Valjatok csak el, fizesd csak vissza a százezer leit, ha én azt megtoldom ötvézezerrel, különb férje akad neki mint te voltál, minden ujjára...

A bankár szeme nagyot villant erre a szóra.

— Tudja mit! kialtott az apósára, adja nekem azt az ötvézezer leit és én visszaveszem Parasivat.

— Ez már beszéd! kialtott az após és beleszapott kérges tenyerével a bankár gyémántgyűrűs fehér kezébe.

Másnap a kis Doroianuné mar a chausseén kocszott a férjével és akik láttak öket, csodálkozva mondtak:

— Mégis mennyit pletykálnak az emberek! azt állítottak, a kis bankárné megcsókolt a férjétől és ime a legjobb egyetértésben kocsznak együtt!

*

Teljes ket óraig tartott a kocszis, a bankaré mindenkinék meg akartak mutatni, hogy nincs köztük félreértés.

Este volt, mire hazaérték; Parasiva egy levelet talalt az asztalán.

Cantemir írta, megösmerte rögtön. Aztán gondolkozott: feltörje-e vagy sem? Mit is írhat neki a kis hadnagy. Szemrehányáso-

nyében bizva, szinte feledi, hogy beérésig gabonáját még igen sokféle csapas érheti, a melyek közül sokszor egy is elég, hogy örömet örömmé változtassa. A jég kevéssé veszélyes dolog ma már, a mennyiben ez ellen biztosítás által lehet védekezni, a gabonafélék megdülése ellen azonban biztosítás által védekezni nem lehet, annak dacára, hogy nem egyszer rövid idő alatt termésünket tönkre képes tenni.

Károsan hat a megdülés az által, hogy a megdült növény fejlődésében természetesen visszamarad s ennek következtében nemcsak hogy kevés érke, hanem még csekélyebb hozamot is ad. De sőt ha a növényzet igen buja s egészen a földön fekszik, úgy egy része egyáltalán nem érke be, sőt el is rohad; élőködő szervezetek is megtámadják, a melyek aztán végképen megrották azt. Ilyen körülmények között aután nem lehet csodálkozni, ha a mag rendelkezés fejlődését mutat, ha a szemek szorultak, töppedtek, szintelenek, fénytelenek, könnyűek lesznek, sem azon, hogy a szalma részben rohad, feletésre egyáltalán nem, s eltartásra is csak különös szárítás után alkalmas.

A megdülés okait illetőleg a legutóbbi időig a nézetek felette eltérők voltak, sőt a nagyközönség még ma is hajlandó azon föltevést elfogadni, hogy oka főleg a talaj kovavas hiányában keresendő, állítván, hogy a kovaföld azon alkotórész, mely a szárnak erőt, ellenállási képességet kölcsönöz. Ebből kifolyólag bizonyára ma is vannak, a kik azt hangoztatják, hogy a megdülést kikerülendő, gondoskodni kell, hogy a növények ásványi tápanyagukat minél nagyobb rezervoárból vehessék fel, hogy ezáltal a rendes és megfelelő farost — fejlődés előmozdítassék. E végből aután azt tanácsolják, hogy 8—9 évi időközökben erős méstrágyát kell alkalmazni, hogy ez által a kalászos növények a megdülés ellen nagyobb szívósságot nyerjenek.

Ez azonban ma már túlhatalodt álláspont, annyival inkább, mert eltekintve a talaj minőségétől, a megdülés mindég csak igen sűrű gabonánál fordul elő, jeleül, hogy nem a kovavas-hiány okozza a megdülést, mert nem tehető fel, hogy minden talaj, amely dúsgabonatermést ad, kovavasban legyen szegény. Egyéb oknak kell tehát lenni, mely mindég jelen van akkor, ha a gabona túlságos sűrűn áll.

Ösmeretes tény, hogy azon esetben, ha valamely növényt sötét helyen, például pincében tartunk, úgy hosszúra megnő ugyan,

kat bizonynyal, keserű, gyermekeken mérges szavakat. A férfi mind ilyen hátatlan és követelő; az asszonyok kockára teszik értük a becsületüket, az állasukat, ez mind kevés nekik; azt akarnák, hogy végkép elveszítsék magukat értük. Nem elég nekik a sok szép nap emléke, az a tudat, hogy egy idillikus kalanddal gazdagabb az életük?

Még megnézte néhányszor, forgatta az ujjai közt, a vállát vonogatta, majd mosolyogni próbált, végre is bosszus lett és haragosan félredobta a levelet.

Azután színházba mentek, színház után bába, egészen úgy, mint azon az emlékezetes estén tervezték. Parasivanak volt arca az emberek közé menni s az emberek nem csodálkoztak ezen.

Másnap későn kelt fel s amint az asztalán keresgél, a félredobott levél ismét a kezébe került. Más hangulatban volt most, a bál változtatott a kedélyén, feltörte tehát a levelet és olvasni kezdte:

»Kétszer esaltam meg, édes Parasiva...

Mikor először hagytál el, még nem törted össze a szívemet; úgy gondoltam rád, mint egy szép álomképre, mely megjelent nekem, de sohasem lehet az enyém... szerte foszlik, amint kinyujtom érte a kezem. Akkor csak sirni tudtam.

de felette vékony, erőtlen marad; a megdülés oka is a világosság, illetve a közvetlen napsütés megvonásában keresendő. Minél sűrűbb a vetés, annál kevésbé hatolhatnak be a napsugarak, s így annál valószínűbb annak megdülése. A vékonyan felnyúlt növény fesejtjei a napsugarak elvonása következtében hiányosan képződven, nem kapnak elég szilárságot. Különösen a szár egyes izületei lesznek túlságos hosszúakká, s a szár sejtjei általában csekély szélességgel s aránytalanul nagy hosszúsággal fognak birni. Az ilyen sejteknek azonban nemcsak a szélességi átmérője lesz csekélyebb, hanem faluk is vékonyabb marad, ez azonban sajátos módon csakis a száron lesz észlelhető, de nem egyszersmind a leveleken is. Ezen elsorolt rendellenességek a szárnak a talajhoz közelebb eső részén természetesen fokozottabb módon észlelhetők, mert ide legkevésbé hatolnak be a napsugarak, s innét van aztán, hogy a megdült gabona mindég a második és harmadik izület között török meg, mert a sejtfalak e helyen a leggyengébbek. Annak a feltevésnek, hogy a túlkövr talajokban leggyakoribb a megdülés, az az igen egyszerű magyarázata, hogy ilyen talajon a dúsból levélképződés következtében nagyobb a beárnyékolás.

A mondottakból tehát azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a túlságos sűrű vetés megritkításával a megdülést elkerülhetjük, mert ily módon elérjük azt, hogy a napsugarak a gabonaszalák közé behatolnak. Ezt keresztül vinni többféle módon lehet.

Hogy elején kezdjük a dolgot, már a trágyázás alkalmával kell a gabona megdülésére gondolnunk. Miként hängsúlyoztuk a nitrogéntrágya buja levélképződést eredményez és pedig a szemtermés rovására. Oly növények ala tehát, melyek után sűrű vetés mellett szemtermést várunk, soha se alkalmazzunk közvetlenül friss istállótrágyát, avagy ha alkalmazzunk, vagy ha talajunk nagyon hűmüszdus, úgy alkalmazzunk egyidejüleg ásványi foszfortrágyát, nevezetesen superfoszfátot is, miáltal a megdülés lehetőségét igen jelentékenyen redukáljuk. — A vetésnél pedig már csak azért is a vetőgépeknek kell előnyt nyujtanunk, mert ezek segítségével ritkábban vethetünk, s így nincs kitéve gabonánk oly nagy mérvben a megdülésnek, mint kézzeli vetés után.

Ha ezen foganatosított óvintézkedések dacára is gabonánk hajlamot mutatna a megdülés iránt, akkor lelegeltetés, hengerezés, fogsolást, a sorközök megmunkálása, gym-

Most nem tudok sirni többé, Parasiva.

Te mindent szépen rendbe hoztál, a te családobba visszatért a béke és az egyensúly. Atyád, anyád, férjed — mindenki megbocsátott neked, te is megbocsátottad magadnak — ugy-e boldog vagy ismét?

Csak egyről feledkeztl meg a te nagy boldogságodban — az én szivemről, Parasiva. Arról a szivről, amely le tudott mondani rólad, mikor még idegen voltál hozzá, de nem mondhat le most, mikor már a magaména tudtálak.

Nem, Parasiva, én nem élhetek többé nélkülöd. Nem élhetek... nem akarok élni.

Ejfélig várok rád a lakásomon. Ha nem jöhetsz, adj hírt magadról, ird meg, hogy szeretsz, ird meg, hogy gondolsz rám, hogy látni akarsz és ígérd meg, enyém akarsz jenni, ismét és örökre...

Ejfélig várok rád, Parasiva... el ne téveszd az időt...

Parasivanak kihullott a levél a kezéből, a csengőhöz rohant s a belépő inast gyorsan hadarva Cantemir hadnagy lakására akarta küldeni.

— Cantemir hadnagyot, szólt az inas, ma reggel vitték a kórházba holtan. Az éjjel agyonlötötte magát.

(Vége.)

lálás vagy esetleg sarlózás által segíthetünk a bajon.

Legáltalánosabban elterjedt szokás a buja vetéseket ősszel vagy tavasszal birkák által legeltetni. Ez eljárás nem volna épen rossznak mondható, ha a legeltetés ideje jól választott. Az időpont megválasztása azonban igen nagy befolyással van az eredményre, úgy nemkülönben a legeltetés kivitele. Legeltetni csak akkor szabad, ha a talaj egyáltalán nem nedves, ellenkezőleg egyrészt betaposás, másrészt gyökerestől való kitépés által a vetésben felette nagy kár történhetik. A juhokat csak áthajtani szabad a vetésen, épen csak hogy a leveleket lecsiphessék, s nem szabad megállva legeltetni. Éppen ilyen kényes eljárás a sarlózás is, mely utóbbi akkor alkalmazandó, mikor a növények szárbá indulnak, szintén száraz talajon, kellő elővigyázat mellett. Rendesen azonban az a baj, hogy sem a legeltetés, sem a sarlózás nem a megfelelő időben történik, mert a legtöbb gazda nem egykönnyen fogja magát rászánni, hogy az „oly szép vetéseket” megcsonkítsa.

Az utóbbi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a buja vetések lehengerzése jobb szolgálatot tesz a megdülés ellen, mint akár a legeltetés, akár a sarlózás. A hengerzéssel első ízben Franciaországban tettek kísérletet s azt tapasztalták, hogy annál jobb eredményre vezet, mennél korábban s minél megfelelőbb időben eszközöltetik. A hengerzésre nézve legélszerűbb időpont az, mikor a növények szárbá indulnak, ha t. i. az időjárás megengedi. A hengerzés hatása abban áll, hogy a buja vetést a földre fekteti, s ezáltal a tápnedv-keringésre akadályozólag hat, vagyis a növényzetet fejlődésében egy időre hátráltatja, hogy az annál erőteljesebb növekedésnek induljon azután.

A fogasolás is jó eredménnyel alkalmazható s a mennyiben a növényzetet ezáltal tényleg megritkítjuk, talán a leghelyesebb eljárásnak tekinthető, a sorközök költségeiből megmunkálásától eltekintve. A fogasolást akkor kell alkalmazni, mikor a növényzet még egészen fiatal és pedig a sorokkal keresztbe fogasolva, különösen igen sűrű vetésnél, czélunkat jobban elérjük.

A sorközök megmivelését aligha fogja valaki eszközölni csupán gabonájának megdülését elkerülendő. A sorközök megkapalását nagyobb terméshozam elérése céljából mindég kiterjedtebben alkalmazzák s miután előnyre s hátrányairól élelger volt szó, ezuttal melőzzük e tárgyat.

Lilmondottuk volna tehát a gabona megdülésének okát, s az ellene való védekezési módokat; csupán azt kívánjuk még felemlíteni, miszerint a felette sok gyom árnyékot tartván, a megdülést szintén elősegíti; bármit tegyünk is tehát addig, míg gabnánk gyomos, minden fáradságunk karba vész.

Ujdonságok.

Szentes, 1897. április 18.

— **Földmives-iskola Szentesen.** Ma a g y a r Kázmér, a földmives-iskolák állami tanfelügyelője, a f. hó 14-én az esti vonatral érkezett Szentesre, hogy magának egy itt esetleg felállítandó földmives iskola tárgyában kellő tájékozódást szerezzen. A tanfelügyelő már megérkezése estjén felkereste Cs a t ó Zsigmond dr. alispánt, hogy magát bemutassa és vele ez ügyben érintkezék. Másnap, a f. hó 15-én tanácskozott a gazdasági egyesület elnökségével és titkárával, továbbá — L a k o s Imre dr. polgármester távollétében N o v o b á c z k y Győző gazdasági tanácsnokkal. Ugyanaz nap délelőtt tájékoztatta magát a B a r t h a János-féle hagyaték felől, mely egy szentesi gazdasági-iskola alapítványának van végrendeletileg hagyva s kifejezte azt a meggyőződését, hogy — ha a hagyatékot képező fiabani föld értékes — a miniszter nem fog elzárkózni az elől, hogy az egy — a város

közvetlen közelében eső megfelelő ingatlanra átsereltesse. Majd N o v o b á c z k y Győző tanácsnok és S o l d o s Elek gazd. egyesületi alelnök társaságában kikocsizott a város serházi földjére, mely egy ily földmives-iskola mintagazdaságának előnyösen volna felhasználható s aztán azszal utazott ismét el ugyanaz nap délben Csongrád felé, hogy tart tőle, miszerint a Szentesen létesítendő földmives-iskolának se volna egyelőre elég tanítványa és így — a talaj kellő előkészítése céljából szükségesnek látna, hogy 1—2 éven át előbb téli gazdasági tanfolyam nyitassék Szentesen.

— **A vendéglőépítés kölcsöne** tárgyában, mint ez köztudomású, a városi képviselőtestület úgy határozott, hogy ennek megszavazására a polgármester akkor hívja össze a közgyűlést, ha majd a bankok, melyekkel e kölcsön érdekében tárgyalnak, ajánlataikat beküldték. E nagy pénzintézetek közül, — mint értesülünk — a pesti magyar kereskedelmi bank most már be is küldte a pozitív ajánlatát, mely szerint a 400.000 frtos kölcsönt, 4.90 százalékos annuitásra, 96-os árfolyam mellett hajlandó a városnak megadni. A más két pénzintézetről a végleges írásos ajánlatot a város ez ideig nem kapta meg.

— **Felfüggesztett jegyző.** Egy Szegeden át hozzánk érkező hírből értesülünk arról, hogy a tiszáninneni járás főszolgabírája: H e r g l ó z István dr. Dorosma község ügykezelésében hivatalos vizsgálatot tartván, annak során T a j t h y Kálmán ottani főjegyző ellen megindította a fegyelmi eljárást és egyúttal felfüggesztette a nevezettet hivatalától is. A szűkszavú értesítés csak azzal számol be, hogy a főlőszolgabíró a vizsgálatkor rendtelenségeket talált az ügykezelésben. Mafelől nyert értesülésünk szerint Dorosmán az az anomália is előfordult, hogy a község bírája és jegyzője olyan közvetlen rokonságban vannak egymással, mely mellett törvény szerint e két tiszteletbe nem tölthetnek s bár a főjegyző ezt jól tudta és kötelességszerűen fel kellett volna erről a főlőszolgabíróval világosítania, — ezt a kötelességteljesítést is elmulasztotta.

— **Új postahivatal a megyében.** Vármegyénk közigazgatási bizottsága már régebben tett előterjesztést a kereskedelemügyi minisztériumnál, egy Sövényházán létesítendő, táviró-hivatallal összekötött postahivatalt állítása érdekében. E felterjesztésre most leérkezett végre a vármegyéhez a részben kedvező válasz. A kereskedelmi miniszter ebben arról értesíti a közigazg. bizottságot, hogy Sövényháza község Tóhajlat részére postahivatalt létesít, fentartja azonban magának a jogot, hogy — ha ez a posta a fentartásával járó költségeket jövedelmében be nem hozná: az esetre a fedezetlen összeget az érdekelt községen vesse meg. A postahivatalnak táviróval való összekötését a miniszter kivihetetlennek tartja, mert a község közvetlen közelében, Kisteleken van táviróhivatal és nem képzelhető el, hogy pusztán Sövényháza község telegraf-forgalma a táviró berendezésnek és fentartásának költségeit fődözze.

— **Az iparos-íjjak önképző-köre,** husvét másodnapján, holnap este tartja, tanceal egybekötött műkedvelői előadását, az ipartestületi ház termében. Az előadandó vígjátékról és a közreműködőkről már kimerítően hírt adtunk lapunk előző számában és így ezúttal csak arra szorítokozunk, hogy a derék kör szép vállalkozását, mely egy igen élvez-

zetes estét ígér, a közönség szíves figyelmébe a legmelegebben ajánljuk.

— **Az akadálytalan komp-közlekedése érdekében.** L a k o s Imre dr. polgármester hivatalos átiratot intézett tegnap a rendőrfőkapitányhoz, a bődli rév akadálytalan komp-közlekedése érdekében. A polgármester ez átiratában azt mondja, hogy Csongrádon járván, arról győződött meg, miszerint a révénél a nagy komp el van útvé, melyre pedig a f. hó 24-ki orsz. vásár alkalmakor, az előrelátható nagyobb forgalom mellett okvetlenül szükség lesz. Felhívja ezért a polgármester a főkapitány figyelmét arra, hogy a nagykomp beállításáról és ezzel a vásár alkalmára a tisztai közlekedés lehető akadálytalan fentartásáról gondoskodjék. Nagyon üdvös dolgot mivel a polgármester ezzel az átiratával, mert az bizonyos, hogy a mi rendőrhivatalunk ugyan nem sok ügyet vet magától a bődli komp-közlekedésre, hol a révészek olyan nagyszámos truccoló urak még a postával szemben is, hogy — ha a postakocsist kürtölni hallják, csak azért is elindítják a kompot a túlpartra, mielőtt a posta a révhez lejutna. Egy füst alatt talán nem ártana, ha a főkapitány erre is kiterjesztené a figyelmét.

— **Érdekes estélyt** készül rendezni, saját pénzára javára a szentesi jótékony nőegylet, május 27-én, áldozó csütörtökön. Ez estély érdekében a napokban ülésezett az egylet vigalmi bizottsága, mely egyelőre csak annyit állapított meg, hogy a jelzett időben műkedvelői előadást rendez, mely azonban — úgy tudjuk — egy igen gazdag műsorozatú és sok változatos élvezetet nyújtó estélyé fogja magát kínálni. Egyelőre ennyit jelzünk csak s majd idején közöljük az estély végeleg megállapítandó műsorát.

— **Meglopta a vasútát.** A szentesi vasútállomásra egy idő óta észlelik, hogy valaki zsakszámra csenegeti a beraktározott búzát és feles gazdalkodást úz az aprójszágfogvasztás dolgában is az állomásfőnökökkel. A főnök, — miután a vasútosok szemfeles éberségének nem sikerült az ügyes tolvajt megcsipniük, végre a rendőrség segítségéhez fordult, mely nyomozni kezdte a tettest és ki is derítette egy többszörösen büntetett veszedelmes tolvaj: C s e n d e s Flórián személyében. A lopott búzát a tolvaj részben eladogatta, részben felélte. Az ügyét most a fenyítő bírósághoz teszik át.

— **Vívótanfolyam.** Kassáról azt az értesítést kapjuk, hogy az ottani vívó és tornaegylet vívómestere s a cs. kir. arany érdemkereszt tulajdonosa: Kőnyay Kys Albert a f. évi június 1-én Szentesre jön és itt vívótanfolyamot nyit a rendszeres kard és vítvívásban. A mult — millenáris — esztendőben városunkban teljesen szünetelt az évek alatt oly szép fejlődésnek indult vívósport gyakorlása s így remélhető, hogy a jőnévű mester iskolájának ez évben annál több tanítványa fog kerülni.

— **Szűnő és keletkező jóságveszedelem.** Mágocson, a rendőrséghez érkezett hivatalos értesítés szerint, megszűnt a sertésvész, Teés községben pedig most lépett fel járványosan. Az előbbi helyen a község határát feloldották a zár alól; Teés határát pedig hatósági zár alá, vették hogy a veszedelem továbbterjedésének gátat vessenek.

— **Elmarás.** T o r m a József panaszt tett a rendőrségnek, hogy B o k t a i János kutyája megharapta. B o k t a i még azt is tagadja, hogy neki egyáltalán kutyája volna s a rendőrség most már nemcsak ennek a kiderítését kénytelen eszközölni, de a hatósági állatorvost is felhívta a marakodó eb megvizsgálására.

— **Milleniumi népdalok.** Még a mult évben adtunk róla hirt, hogy derék cigánykarmesterünk, Farkas Zsiga ezen a címen 4 szép dalt zenésített meg és a gyűjteményt a Szentesen vendégül időzött Bánffy Dezsőné báróné, a miniszterelnök kedves nejének ajánlotta fel, hódolata jeléül, aki az ajánlást kegyesen fogadta. A Farkas Zsiga milleniumi népdaljai most igen izléses kiállítású füzetben jelentek meg, melyet a miniszterelnöknek a kegyelmességének jól sikerült árcaépe díszít. A zenefüzet a szerző sajátja és ára 1 frt 50 kr.; amire ezennel felhívjuk a zenekedvelők figyelmét.

— **Cirkusz-előadások.** Lódy Ernő, az előzőösen ismert cirkusz-tulajdonos, aki 12 előadás tartására kapott engedélyt, a hét végén Szentesre érkezett műlovasátulával és itt a f. hó 18-án kezdi meg előadásai sorozatát. Az első előadás tisztja jóvételmet a cirkuszigazgató a városi szegényalap javára ajánlotta fel.

— **Elfojtott tűzveszedelem.** A folyó hó 16-án, pénteken délelőtt, épp a nagypénteki istentisztelet alatt megkondult az őrtorony vészharangja, tüzet jelezve a 4-ik tizedben. A tűz Berzvai Imre házában, egy kúp kukoricacsutkában keletkezett s mire a templomból segítségre érkező közönség a veszedelem helyére érkezett, a tűzoltók már szerencsésen el is nyomták a tüzet. Ez azonban csak a szélesenedő időben történhetett meg így — minden nagyobb szerencsétlenség nélkül, mert a hivatalos vizsgálat szerint az udvaron annyi könnyen gyúlékony tüzelő anyag van felhalmozva — hatósági rendelet ellenére, hogy a legesekélyebb szél keletkezése mellett a tüzeset az egész utcára végzettsé válhatott volna.

— **Fogorvos.** Kovács J. Budapestről, aki városunkat már évek óta felkeresi, hogy itt a fogbajban szenvedők segítségére legyen és úgy rokonszenves lénye, mint szakképzettsége által közönségünk osztatlan bizalmát kinyerte, a f. hó 20-án, kedden ismét Szentesre érkezik rövid itt tartózkodásra; — amire előre is felhívjuk a fogbajban szenvedők figyelmét.

* **Kitüntetett butorgyáros.** Ő felsége a király Lengyel Lőrinc szegedi és aradi butorgyáros, csak nem régiben a milleniumi kiállítás körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a koronás aranyéremkereszttel dekorálta s legujabban a magyar bútóipar terén kifejtett tevékenységéért a cs. és kir. udvari szállító címmel ruházta fel.

* **Köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál,** a torok és a lélegzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tiszteit olvasóink figyelmébe Egger kitünő hatású mellpasszillit. Kaphatók 25 és 50 kor eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógyszerüzletben. Fő-és szétküldési rakta: Egger A. fia Nádor-gyógyszertára Budapest Váci-körút 17. 26

* **A lipiki gyógyfürdő,** mely csodatevő forrásai és kitünő berendezésénél fogva eddig is kiváló jó hírnévnek örvendett, évről-évre nagyobb fellendülést vesz. A nagy és impozáns gyógyépület, mely óriási méreteivel és pompás belső és külső berendezésével vetélkedik az osztrák-magyar monarchia nagy fürdőivel, nagy kiterjedésű angol parkban áll; a benne levő nagy és gyönyörű gyógyterem mellett stilszerűen épített nagy kávéház, vendéglő és egyéb mellékhalységek vannak. A gyógyteremnek egy része szinpaddá van alakítva, hogy az itt időző vendégek nemesebb szórakozást és élvezetet találhassanak. Az összes épületek villamos-világítással vannak ellátva. Lipik a maga nemében nemcsak mint fürdőtelep tartozik Magyarországon első furdóihöz, hanem forrásainak kiváló hatásánál fogva a külföldiek teljesen kisorsítja azon esetekben, hol hurutos bantalmakban vagy vérhaj-

ban szenvedők biztos és tartós gyógyulást keresnek, ezeknek csak a lipiki fürdő van javasolva.

— **Dr. Lendl Adolf zoológiai intézete.** (Budapest, II. Donáti-útca 7.) mely nemcsak hazánkban, de a külföldön is kitünő hírnévként örvend, újabb időben ismét rendkívül sok és szép praeparatumot állított elő, mint-hogy most ismét megkezdődött mindenféle vadászati és a vadászok minden ritkább madarát és állatot kitömés végett beküldésnek a nevezett intézetbe, a hol azokból valóban szép és természetű trophaékat állítanak elő igen jutányos áron. — Mindenki-nek szíves figyelmébe ajánljuk a nevezett intézetet.

* **A t. hölgyközönségnek.** Kik öcső és izlésesselyem, gyapju és nyári mosókemé akarnak vásárolni, kérjük **Weiner Mátys** (Budapest, Andrassy-út 3.) legnagyobb divatruhazának legujabb tavaszi és nyári mintagyűjteményét, melyet ingyen és bérmentve küldenek meg. **Fontos!** Megirandó, hogy mily minőségű és körülbelül mily árú szövet- vagy selyemminta küldessék.

Irodalom.

Jókai Mór új kötetei. Az »Athenaeum Olvasótára« sorozatában Jókai Mórtól egy új kötet jelent meg, címe »Ne hagydmagad! és egyéb elbeszélések«. Nincs talán olyan életviszony, a melyből Jókai Mór ne merített volna már tárgyat regényeihez és ebben mégis egy új forrást nyitott; egy eddig teljesen ismeretlen térről, a fővárosi telekspékuláció, a legmodernebb életviszonyból vette a »Ne hagydmagad! és hőseit. Epen azért oly údék, oly eredetiek ezek a köztünk élő fővárosi alakok, kik most mint regényhősök vonulnak fel előttünk, habár a mindennapi életben oly sürűn találkozunk velük. Ezeket a rideg, önző jellemeket Jókai Mór kiapadhatatlan humorral rajzolja meg, sőt még bizonyos rokonszenvet érzünk a magát teljesen agyonépitő és agyon-spekuláló becsületes hentesmester iránt, kit az ugynevezett házipítő bankok és nagyzó családja, fényűző leánya tesznek tönkre. Ezen kívül Jókainak még három próbb elbeszélése van ebben a kötetben, u. m. »A jedikula irabés« és »Keleti regéke«. Jókai ragyogó phantasiájának leghalásabb teréről, a török világból merítve. »A bosznia ihuszárkaland«-ban pedig egy igen kedves és vonzó adomát mond el egy magyar huszártsint naplójából. — Ugyancsak az »Athenaeum Olvasótárában« most jelent meg **Edwardes Anna** a **kalandornő** című világhírű regénye, melyet angol eredetiből **Székelly Irén** fordított magyarra és pedig olyan sikerült, hogy ennek a nagyvilági kalandornőnek eredetijére csupán szövevényes életviszonyaiból ismerünk rá, melyet **Edwardes Anna** oly kifogyhatatlan leleményességgel szokott fonní hősei körül. Különb majdnem eredeti magyar regénynek kellene tartanunk ezt a zamatosan magyaros fordítást. Egyes kötet ára díszes vászonkötésben 50 kr.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A vetések állása és az időjárás. A legközelebb mult napokban még sok helyen voltak kisebb-nagyobb mérvű esőzések, amelyek miatt nemcsak a mezeli munkalakat nem lehet befejezni, ami egyike különben a legnagyobb bajoknak, hanem főképp azért, mert az ősziek sem gyarapodnak úgy, amint ez kívánatos volna. Néhol túlsűrű a vetés, ma-sutt meg kezd hanyatlani; pár szóval kifejezve, jó nyehé időre nagyra van szükség lenne, hogy a növényzet rendez fejlődése bekövetkezhesék. A fű és mesterséges takarmány-növények általában véve az ország minden részében megtehető jól haladnak; szép zöld a legelő és rét, valamint a lóhere és lucerna is. Ez utóbbiakat az Alföldön már takar-

manynak használják is. A kukoricavetést is meg kellene kezdeni, de bizony ezt akadályozza az eső. A tegnapi és mai nap különben már szárazabb és enyhébb volt.

Népesedési mozgalom.

(1897. április 9-17 ig)

Házasságra léptek: Kanász Nagy Sándor Kálmán Lidiviával.

Születtek: Szikszai Zsuzsánna, Nyiri Julianna, Székely Lajos, Fényes Lidia, Kerekes Sándor, Paszti Teréz, Csendes István, Busa Farkas Etelka, Szepesi Mária, Pethő Ferenc, Rác István, Kuczora Rozália, Juhasz Imre, Bakonyi Eszter, Szalontai Erzsébet, Székely Mária.

Elhaltak: Soós Terézia, 26 éves. tudó-vész. Kiss Zsuzsánna, 26 éves, öngyilkosság mérgezés által. Csákö Lidia, két éves, tudó-ló. Jakó Ferenc, 12 hónapos, hörgőlob. Bazsó Mária, 1 hónapos, bélhurut. Pokomandi Ferenc, 65 éves, gyomorrák. Daniel halva született leány. Laszló Mária, 38 éves, hasvízkór. Rádi halva született fű. Józsa Rozália, 30 éves, tudóvész. Bodnár Mária, 28 éves, szívultengés. Ugrai Terézia, 5 hónapos, tudólob. Szépe Eszter, 1 hónapos, születési gyengeség. Huszka Károly, 64 éves, gégerák. Rác Mihály, 85 éves, aggkór.

Nyiltér.

Közönszö nyilatkozat.

Alulírott Nógrád-Varsány községbeli lakosok az orsz. magyar kölcsönös biztosító szövetkezetnek vagyunk biztosítva. A közönszönkben f. évi március hó 29-én történt óriási tüvész közönszönk legnagyobb részével együtt a mi épületeinket s ingóságainkat is elhamvasztotta.

Halás szívvel mondunk köszönetet az »Orsz. Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezetnek« azon szíves eljárásáért, hogy a károk felvételére haladéktalanul kiküldte kárbeeslőit, a károkat a legnagyobb méltányossággal felvettette, sőt — tekintettel a valóban szükséges gyors segélyre — az összes károkat minden illetékelen levonás nélkül rögtön a hely színlékre kifizette.

Ezen köszönet nyilvánításra már azon oknál fogva is indítatva érezzük magunkat, mivel ezen előékeny és pontos eljárás egy újabb bizonyítéka annak, miszerint azon állítás — a mivel minket is ijesztgettek, — hogy tudni illik az »Orsz. Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet« káráit nem tisztességesen rendezi vagy talán nem fizeti, alávaló rágalom és hazugság.

Kelt Nógrád-Varsányban, 1897. ápril. 9.

Bárany Anzelm, sk.	Szita Antal, sk
Laczkó Ferenc, sk.	Fábián Miklós, sk.
Sámuel Verona, sk.	Pálmán Ferenc, sk.
Márkus János, sk.	Szép János, sk.
Jaszik István, sk.	Szép István, sk.
ifj. Szita András, sk.	Szép Károly, sk.
Percze Imre, sk.	Bárany János, (Tót Pál.)
Bárany Ist. pardurkó, sk.	Fábián József, sk.
Janikné, sk.	Bárany Ferenc, sk.
Bozsó Rozi férj. Král.	Bárany Vera öz. sk.
Andrásné, sk.	Király János, sk.
Bárany Borbála, sk.	Özv. Szép Antal, sk.
Bárany Imre, sk.	Özv. Klein Julianna, sk.
Rigó György, sk.	Tóth József, sk.
Bozsó Erzsí, sk.	Pálmán István, sk.
Szép Antal, idős. sk.	Bárany István, sk.
Bárany István, sk.	Bozsó István, id. sk.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: **Dr. MATÉFFY FERENC.**

Társ-szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**

Föld-eladás.

Kis Pál János vekerhádi 60 hold tanyaföldje szabad kézből eladó.

Ugyanott kútágasnak és géznek való fák eladók.

Értekezhetni a tulajdonossal, II. tized 314. házszám alatt.

Szagtalan és nyombán száradó

Véritable
Laque-
Christoph

Véritable
Laque-
Christoph

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használhatatlanok, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerülhető. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy neki maga végezheti a mázolást. A palló nedves fegyverrel felülhordható, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk.
sárgásbarnát és mahagónibarnát, mely akár csak az olajfesték fődíje be a pallót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolászt stb.; van azután

tiszta fénylakk (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékek már bemázolt egészen új pallóra való.

Csak fényt ad, ennelfogva nem fődíje el a famustrát.
Postacsomag, körülbelül 35 négyzet mtr. (két közepes nagyságú szobára való) 5 ft 90 kr., vagy 9¹/₂ márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendő Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vizsgálni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850. éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják, sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc.

A valódi szoba palló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.
Prága, K. Berlin.

Raktárak:

Szentes: Eisler Lajos. Csongrád: Bogossy József. H. M. Vásárhely: Czipott R. Ferencz. 15 3

Értésítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

mosó és vasaló

intézetemet folyó hó 24-én, a ref. bérházból Kohn Gábor úr házába teszem át.

Csipekfüggönyök tisztítását gyorsan és olcsón teljesítem.

A nagyérd. közönség becses partfogását továbbra is kérve, maradtam teljes tisztelettel:
2—1 **Biró Istvánné.**

Ház-eladás.

Ozv. Marozsi Jánosné III. t. 153. számú háza eladó, esetleg Szt. Györgynaptól haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet ugyanott.

Föld-eladás.

Horváth István mező-túri lakosnak fáiáni 150 hold földje — apróbb részletekben is — eladó. A vétel iránt értekezni lehet levélben is, vagy személyesen a tulajdonossal, Mező-Túron.

Ház-bérbeadás.

Polgár János II tized 9. számú háza udvarral és kerttel együtt, a f. évi Szt. Mihály-naptól több évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni vele ugyanott. 3—1

345.1897. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kulman Juliánna végrehajthatónak Kovács Ferenc végrehajtást szenvedő elleni 90 ft tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbírósg területén lévő, Szentes város határában fekvő, a szentesi 14.422. sz. tjkvben A. f. 9024. rsz. a. foglalt 15—⁷/₁₆ hold 1. telekből és tartozékaiból Kovács Ferencet illető 1. ad részre a C. I. alatt Szalontai Juliánna öz. Nagy Kovács Imréné javára bekebelezett özvegyi jog fentartásával o. é. 527 ftban, úgy a szentesi 13.623. sz. tjkvben A. f. 11.181 rsz. a. foglalt 1¹/₁₆ hold bökényi nadasból Kovács Ferencet illető 1. ad részre, illetve a végrehajtási törvény 156. §-ánál fogva az egész ingatlanra, a C. 3. alatt Szalontai Juliánna javára bekebelezett özvegyi jog fentartásával o. é. 70 ftban ezennel megállapított kiküldési árban oly megjegyzéssel, hogy ha a fent körülírt ingatlanokra a fent jelzett özvegyi jogot megelőző követelések fedezésére szükséges 385 ft elérhető nem lenne, azon esetben az árverés hatálytalanná valik s a kitűzött határidőben az özvegyi jog fentartása nélkül újból elarvereztetni fognak, — elrendeltetik, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi május hó 10 napján délelőtt 9 órakor ezen telekkönyvi hatóság épületében megtartandó nyilvános árverésen, a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsáranak 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi 60. törvénycikk 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

Keit Szentesen a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1897. február 9-én.

KATKICS, kir. albiró.

342.1897. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szedler Imre végrehajthatónak Vida Sándor végrehajtást szenvedő elleni 180 ft tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbírósg területén lévő, Szentes városában fekvő, a szentesi 3761. sz. tjkvben A. f. 1159. hr. sz. alatt foglalt ház és udvarra az árverést 760 ftban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1897. évi május hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor ezen telekkönyvi hatóság épületében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1897. február hó 3-an.

KATKICS, kir. albiró.

1586

E. 897

Hirdetmény.

A lóosztályozás felsőbb hatóságilag elrendeltetvén, a következő beosztás szerint fog megejtetni:

- 1) május 8-án az I. és II. tizedbeliek;
- 2) május 10-én a III. és IV. "
- 3) május 11-én Nagy nyomás, Hékkéd, Zalota, Jaksor, Kistóke, Nagytőke, Felsőrért, Alsórért, Nagyhegy, Berek, Berekhát, Bereklapos, Szentlázló, Derekegyházi oldal és Lapistóiak.

- 4) Május 12-én, a Nagykirályság, királysági járandóság, Mucsihát, Dónát és Veresehyáziak.

- 5) Május 13-án Eperjes, külső és belső Ecser, Kaján, Vekerzug és a Vekerhátbeliek lovai lesznek a vásártéren a cédulaháznál működő bizottságnak bemutatandók.

Az elővezetés mindennap délelőtt 8 órakor kezdődik.

Figyelmeztetnek a lótulajdonosok, hogy lovaikat a fentkített határidőben és helyre pontosan elővezessék, mert a jelentkezést elmulasztók 100 forintig terjedhető büntetéssel sújtatnak.

A két éven alóli lovak nem vezetendők elő.

Szentesen, 1897. ápril. 10-én.

Dr. Lakos Imre,
polgármester.

3—1

299. Szentes város birtoknyilvántartói hivatalától.
Ny. 897.

Hivatalos hirdetmény.

Értesítem a birtokos közönséget, hogy az 1884. évben bevégzett illetve 1890. évben kiigazított kataszteri felmérési munkálatokban elkállott változásoknak mérnöki nyilvántartás útján leendő átvezetése Szentes város határában ez év folyamán fog eszközöltetni, s a legközelebbi hónapokban már megkezdetni.

Felhivom ennek folytán mindazon birtokosokat, kiknek birtokaikban az 1884. évi részletes felmérési illetve 1890. évi mérnöki kiigazítás óta olyan változás állott be, hogy kisajátítás, vétel, csere, bírói ítélet, öröklés, ajándekozás, elkülönítés, mesgye kiigazítás stb. folytán birtokaik eldarabolatván, új határvonalak (mesgyék) keletkeztek, valamint a kataszteri munkálatokban tanya-teleknek, útnak stb. felvett területek ezen rendeltetésüktől elvonatván művelés alá kerültek, viszont termő területek tanyák, utak építése miatt terméketlenekké váltak: miszerint ezen változásokat — amennyiben még be nem jelentették volna, — a birtoknyilvántartói hivatalban saját érdekükből sürgősen jelentsek be, az új határvonalakat (mesgyéket) pedig a tényleges birtoklásnak megfelelőleg pontosan jelöljék ki annál inkább, mivel a mérnöki helyszínelés csak a tényleg megosztott és itt bejelentett területekre fog kiterjedni.

Szentes, 1897. április hó 10-én.

Szánthó János,
birtok-nyilvántartó.

3—1

Valódi brünni gyapjú-szövetek

Egy részlet, 3·10 m.
hosszú, egy férjöl-
tőnynek teljesen
megfelelő, ára csak:

3 frt 10 kr. jó,
4 frt 10 kr. jó,
4 frt 50 kr. jó,
6 frt — kr. jobb,
7 frt 75 kr. finom,
9 frt — kr. finomabb
10 frt 50 kr. legfinomabb

**Valódi
gyapjú-szö-
vetből.**

Egy részlet, fekete szalonöltönyhöz elég. 10 frt.
Felöltő-szövetek, Loden, Peruvien. Doszking, Állami és tisztviselői egyen-
ruha-szövetek. Legfinomabb kammgarn és Seviottokat stb. küld szét
gyári arakon, a legjobb hírnevű és szolidnak elismert

gyapjú-szövet gyári raktár **KIESEL-AMHOF, BRÜNNEN.**

Minták ingyen és bérmentve — Szállítás, teljesen minták szerint.

Figyelmeztetésül! Különösen felhívjuk a t. közönség figyelmé arra, hogy közvetlen rendelésnél a szövetek ára sokkalta csekélyebb, mintha azokat közvetítés útján szerezzük be. A Kiesel-Amhof cég Brünnben valamennyi szövetet valóban gyári arakon szállítja, az úgynevezett szabójutalék hozzászámítása nélkül, mely a magánvevőkre jelentékeny anyagi terhet hárít.

20—9

Felhívás!

Csongrádvármegye alispánjának 2531/897. számú határozata folytán felhívom az összes kereskedőket, kiknek Szentesen tanoncok vannak, hogy ezeknek szerződötése végett hivatalos helyiségemben ezen felhívás keltétől számított 8 nap alatt annyival inkább jelenjenek meg, mert ellenesetben az 1884-évi XVII. t. c. 157. §-a értelmében 20 frttól 200 frtig terjedhető pénzbírsággal fognak sújtatni.

Kelt Szentesen, 1897. április 14.

2—2

Kálmán Imre,
iparügyi tanácsnok.

Földbérbeadás.

Özv. Kohn Adolfné szegvári, kontrairtoka egészben, vagy kisebb részletekben több évre haszonbérre kiadó.

Értekezhetni Kertész Mórral, Szentesen I. t. 166. szám alatt. 3—1

Különlegességek gyermekruhákban.

ÜZLETI ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Szentesen, a Dobray-féle házban,** egy a mai kornak megfelelő

férfi-, női- és gyermekruha fiókszetet

rendeztem be, melynek vezetésével Kovács Jakab urat biztam meg.

Elvem, jó árúk készítése, szolid árak.

Mérték szerinti rendelések a legnagyobb figyelemmel és pontossággal részben Szegeden teljesíttetnek.

10—2

Tisztelettel

Földes Izsó
Szegeden, Hid-útca.

Férfi-öltönyök mindig a legújabb divat szerint.

30—24

Alapítva 1863-ban.

Világhírűek
a jutalommal kitüntetett saját gyártmányú
kézi-harmónikái
Trimmel N. Jánosnak

Bécs,

VIII/3. Kaiserstr. 74.

Nagy raktára mindenféle

hangszerelkek!

Hegedűk, citerák, fóták,
occarinák, szájharmóni-
kák stb. stb.

Svájci zenélő acéljátékszerek, hangban
felülmúlhatlanok, zenélő-albumok, póhár-
rak, stb. stb.

Mintakönyv ingyen és bérmentve.

A gazdaközönség s a gépkereskedők figyelmébe

Gazdasági géposztályunk raktárainban, az éppen lefolyt üzletév váratlanul gyenge forgalma, minden nemu gazdasági gépekből, a. m.:

4, 6 és 8 HP gőzeséplőkészletek, járgányok és járgányos eséplőképek, Backer-rendszerű és Vidats-féle rosták, egy és több vasú elék, boronák, rögtörő hengerek, vetőgépek, tengeri vetőkészülékek, aratógépek és fűkaszalók, szecsakavágók, repavágók és zuzók, kukoricaes morzsolók és esőves tengeri daráló, egy és két járatu őrlőmalomok, olajprésék stb. stb.

nagymérvű készlet összetörődését okozván, igazgató-águnk kapcsolatban azon határozattal, hogy egyes gazdasági gépek további gyártásával teljesen felhagyjunk, ezen nagy készletek, a jövő tavasz folyamán, rendkívüli mérsékelt arakon való eladását akarja eszközölni.

Ezt azon megjegyzéssel hozzuk a t. érdekelt közönség tudomására, hogy az eladás nemcsak egyes darabokban, hanem esetleg kisebb-nagyobb tömegekben is történik, a szerint, a mint erre igényt tartó gazdák és hivatalos kereskedők jelentkezni fognak.

Itika alkalom kínálkozok most az érdekelteknek, elismert kitűnő minőségű gazdasági gépeket és eszközöket, rendkívüli alacsony árak és előnyös feltételek mellett beszerezni.

Minden ezen tárgyra vonatkozó kérdézőskölés-re, mely egyenesen hozzánk czimzendő, szivesen fogunk felvilágosítással és árajánlatokkal szolgálni.

Teljes tisztelettel:

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár r. t.

Budapest, Külső váci-út 29—37.

18—9

Üzlet-áthelyezés.

Alólírott tisztelettel értesitem a n. é. bútorvásárló közönséget, miszerint **bútor raktáramat**

a Kos-uth utcából I sz. téved 264. számú **Turzó-féle házamba helyeztem el,** ahol is mindenféle egyszerű és díszes bútorok a legjutányosabb árban kaphatók.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve,

3—3

Konez Imre,
asztalos.

Naponta friss fejtés!

Kőbányai nagy üveg sör 14 kr., kis üveggel 10 kr. **Valódi bajor barna sör** egy üveggel 18 kr. **BÖGEHI** bornak literje 30 kr. 10 üveg sör házhoz szállítatik.

Neumann Jónásnál,
felsőparton, Dósay-féle házban.

Drössler Károly

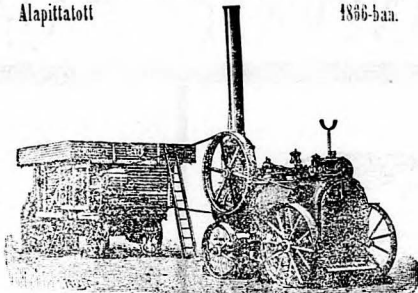
cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár, vas- és ércöntöde

Budapest, VI. Váci-körút 59. sz.

Alapítva 1866-ban.

1866-ban.

20—6

Ajánlja saját gyártmányú legkötönyebb kivitelű **szabadalmazott gőzeplőkészleteit**, melyek a magyar gazdasági viszonyoknak legcélszerűbben megfelelnek és az összes gazdaságba vágó gépeit.

Kizárólagos képviselőség Magyarország részére:

LANZ HENRIK mannheimi czégtől,

mely elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyár **gőzmozdonyok és cséplőgépeket**; utóbbiak **háromszori légtisztításra** berendezve.

Ezen készletek minden eddigi versenyelőzésnél az összes versengő belföldi és angol gyártmányokat legmagasabb kitüntetéssel legyőzték. Ezek tehát a világ legjobb gőzeplőkészletei.

Képes árjegyzékkel bérmentve, felvilágosítással készséggel szolgálunk

A „Hód-Mező-Vásárhelyi (első) Takarékpénztár“

Hódmező-Vásárhelyen.

Engedélyez **földbirtokokra** hosszabb és **rövidebb időtartamra** kamatozó és **évjáradékos kölcsönöket** előnyös fizetési és kamatbeli feltételek mellett. A becslésnél a mai árak figyelembe vétetnek.

A kérelemhez következő okmányok mellékelendők: Telekkönyvi kivonat.

Kataszteri birtokkivonat azonossági bizonyítványal.

Esetleg becsú bizonyítványok.

A megszavazott kölcsönök legrövidebb idő alatt és készpénzben fizetnek ki.

Részletesebb feltételek **Hódmező-Vásárhelyen** a piac. téren levő hivatalos helyiségben, vagy **Szentesen** tek. **Bolyó Kálmán** kir. közjegyző úrnál megtudhatók. 4—4

Bérbe adandó.

A Szentesi Takarékpénztár házában az úri utcára nyíló egy kirakatos

BOLTHELYISÉG

és a f. hó 29. napjától kezdve átvehető, feltételekről értesítést ad

Várady Lajos,
igazgató.

3—1

Főnyeremény
csetleg
500.000 márka.

Szerencse-jelentés!

A nyereményekért az állam kezekedik.

Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsolás **nyeremény-esélyeiben** való részvételre, melyben

11 millió 349,352 márkát biztosan nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményi, mely tervszerűen csupan **118.000 sorsjegyet** tartalmaz, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 márka.

Díj	300,000 márka	25 nyeremény . . .	á 10000 márka
1 nyeremény	á 200,000 „	56 nyeremény . . .	á 5000 márka
1 „	100,000 „	106 „	3000 „
2 „	75,000 „	206 „	2000 „
1 „	70,000 „	812 „	1000 „
1 „	65,000 „	1518 „	400 „
1 „	60,000 „	40 „	300 „
1 „	55,000 „	140 „	á 200 „
2 „	50,000 „	36952 „	á 155 „
1 „	40,000 „	9959 „	á 134, 104 és 100 „
1 „	30,000 „	9351 „	á 73, 45 és 21 „
2 „	20,000 „	összesen: 59,180 nyeremény.	

melyek néhány hónap alatt, **hét** osztályban **biztosan** eldöntetnek. Az első osztályú főnyeremény 50,000 márka, mely a második osztályban 55,000 márka, a harmadikban 60,000, a negyedikben 65,000, az ötödikben 70,000 a hatodikban 75,000, a hetedikben 200,000 márkára emelkedik és a díjjal, 300,000 márkával együtt esetleg 500,000 márkát tehet ki.

Az első húzásra, mely hatóságilag megállapítottat: egy egész eredeti sorsjegy ára csak **3 frt 50 kr.**
egy fél „ „ „ „ „ **1 „ 75 „**
egy negyed „ „ „ „ „ **— „ 90 „**

A következő osztályokért való befizetések, valamint a pontos nyeremény-jegyzék betekintetők a hivatalos és államcímrel ellátott sorsolási tervből, melyet kívánatra díjtalan és portómentesen előre megküldök.

Minden résztvevőnek azonnal a megtörtént húzás után, külön felhívás nélküli megküldöm a hivatalos sorsolási jegyzéket.

A nyeremények kifizetése és szétküldése, közvetlenül tőlem történik az érdekeltekhez, teljes értékben és a legnagyobb titoktartás mellett.

==== Megrendeléseket postautalvánnyal vagy utánvétellel kérek eszközölni. ====

Megrendelésekkel tehát mindenki, a közeli házásra való tekintettel azonnal, de legkésőbb

f. évi április 29-ig bizalommal forduljon:

Heckscher József bank- és váltó-üzletéhez. **Hamburgban.**

Aki divatos és jó SZÖVETEKET férfruhák számára olcsón akar venni, forduljon bizalommal

Fridrich Brumer

posztókvitelti üzletéhez nagyban és kicsinyben, **Brünn**-ben, **Grosser Platz N° 4.**

Meg nem felelő árút ellenvelés nélkül visszafogad. Minták ingyen és bérmentve. N. B. Tartozodom minden lárnás öndicsérettől, minthogy 1880 óta fennálló üzletem ismert jöhrneve a legfényesebb ajánlat. 10—7

Árverési hirdetmény.

Alólirott közhírré teszi, hogy vb. Berezvai Mátyás és neje Mészáros Franciska szegvári lakosok csódtömegéhez tartozó, Szentés városához is közel, úgynevezett sápi gát mellett fekvő ingatlan birtokból mintegy 30 hold herés föld 2 és 3 holdas részletekben továbbá 3 hold szántó és pedig a herés föld folyó 1897. évi október végéig, a szántó pedig 1897. é. szept. 29-ig terjedő időre, 1897. évi ápril. 20-ik napján délután 2 órakor Bolyó Kálmán kir. közjegyző úr irodájában, az általa megtartandó árverésen haszonbérbe fognak adatni.

A részletes árverési feltételek alólirott nál megtekinthetők.

Szentesen, 1897. évi ápril. 15.

Mojzsjk Lajos, ügyvéd csódtömeggondnok.

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A

„SZENTES és VIDÉKE” KÖNYVNYOMDÁJA!

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZÁRMÉRLEGEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVÁNYOK

Névjegyek
készenvágás — 50 kintől
aranyozással — 1 fittal
Jelölés 100 darab

Keresztelési
Ejegyzési kártyák
v. 100 darabon

Menyegzői
Báti meghívók, Tánczrendek
Diszokmányok
Szalag-aranyozás

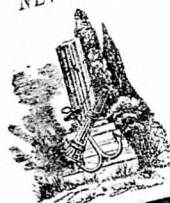
Diszmunkák
több színnyomásban is

RAKTÁRON:
ÜGYVEDI
NYOMTATVÁNYOK
KÖTELEZVÉNYEK
ADÓINTÓ
CZÉDULÁK
JUTANYOS ÁRBAN

S Z A M L Á K
LEVÉLPAPIROK ÉS
BORITÉKOK
J E G Y Z É K E K
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

GYÁSZJELENTÉSEK

GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

„SZENTES és VIDÉKE”

SZERKESZTŐSÉGE és HIRLAPKIADÓHIVATALA
(SONNENFELD SÁMUEL UR HÁZÁBAN) I. T. 306. SZ.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMENYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.

A „SZENTES és VIDÉKE“

1897. ÁPRILIS HÓ 18-IKI

HUSVÉTI MELLÉKLETE.

Husvél.

*Itt vagy hát újra ég követje,
Rügyet bont, dalt fakaszt szemed,
Gyógyír a sajtó, néma sebre,
Mérges fulánkját elveszed!
Tavaszfény, ébredés, hosszánna
Terem a völgyben s halmokon,
Es bízva nés a Golgotára
Hitünk, a mely veled rokon!*

*Óh fényes győzelem csodája,
Te megnyitád a sirt neki,
Órök nem lett hát itten álma,
Az eszme él, mert isteni!
Uralma tart a végtelenben,
Ki földön nem talált helyet;
A harsogó dal fennen átja
Feltámadott, dicső neved!*

*A bánat és csapások ezre
Nem süjt immár a földre le,
A ki keresztre volt szögezve,
Vezet s mi győzhetünk vele!
Halálban az vigasztalásunk,
Hogy nem hervad le hit, erény,
S a szenvedők örök reménye
Felírva a kereszten jelen!*

Lévay Mihály.

Rablóhistoria.

Elbeszéli: Píloz Mór.

Legutóbb elmondtam volt az én pusztán keresztül történt karácsonyi vándorlásom borzogatón komikus történetét: miként menekültem meg a kamarásommal a megfagyás vagy ebek által való szétmarcangoltatás veszedeleméből az alföldi szegény legények közbenjöttével. Megígértem, hogy el fogom mondani: mily idegrázó viszonyok közt találkoztam később ismét e banditákkal. Ezt az ígéretet — kissé elkésve — imc beváltom most, annyival inkább, mert hogy a történetem éppen husvét vasárnapjához fűződik.

Ama karácsonyi vándorlásomat követő husvét vasárnapján történt ugyanis, hogy Szegeden kora reggel híre ment, hogy a vidéket huzamos ideje rettegésben tartott legvakmerőbb banditák közül ötöt, megannyit azonban életlenül behoztak. Ugy hírlett, hogy egy fiatal tehénpásztor egymaga hozta terítékre az egész bandát és szállította be a városba.

Nagy volt a feltűnés. A népség tömegesen vándorolt az ódon gyalogsági kaszánya felé, hol a rablók hulláit elhelyezték. Persze mi diákemberek elől jártunk mindenneknek. A borzalmas reánk, mint mindenkire minden

időben nagy vonzóerőt gyakorolt. Én, aki életemben soha a légynek se vétettem volna, aggságban dobogó szívvel bar, de engedve az ösztönnek, mely ellenállhatatlanul elragadott, keresztül furakodtam a tömegen egészen a hosszú asztalhoz, melyen az öt hulla kiterítve fektet.

Ki írja le elszörnyűködésemet és — miért tagadnam — fájdalmamat is, mikor a holtak közt első tekintetre ráismertem ama karácsonyi vándorlásból az életet megmentő jeire?

A bozontos bajuszu óriás, aki alig négy hónapja nekidühödött tanyai komondorok ostromából kimentett, atyailag magához emelt lovára jó meleg subája alá és hazaszállított, — mellette pedig, veie a halálban is egyesülve, a szökött diák, az alig pelyhedző bajuszu rablóvezér B a l t a Gyuri, aki a kamarásomat vette ugyanekkor a védő szárnyai alá. Im, itt feküdt mindkettő előttem, életlenül. A megaludt vér az öregnek nyakán, a fiatalnak melle sebéből mintha most is csergedezne még.

De miért az olvasót ama fájdalmas érzések leírásával untatni, mik e látványra — ekkor alig 17 éves ifjonti szívemet elfogták! Térjünk át a tragikusból a komikusba.

* * *

A vitéz tehénpásztor, aki egymagán ártalmatlanná tette mindenkorra a legvakmerőbb, legrettegettebb öt rablógyilkost és ezzel az egész vidéket kínos aggodalomtól mentette meg, természetesen a nap hőse volt, akit általában ünnepeltek. A hőstettéről az ünnepeket maga úgy nyilatkozott, hogy — mint a nagy világeseményeknél is — ezúttal is a véletlen, a pillanatnyi alkalom játszott döntő szerepet.

Nagyszombat estéjén — így beszélt el az ifjú tehénpásztor maga a kalandját — kint ült, a karam előtt, a lealdozó nap arany sugaraiiban melengetvén, a Tisza-kiöntések nádas közelében, laztól gyötört tagjait.

Az öt rabló egy csónakon evezett arra felé és kiszállva, meghágták azt a kis magaslátot, melyen ő a gulyibáját összeeskabalta.

A rettegett vendégek ráparancsoltak, hogy őrsnek maradjon kint, míg ők maguk bebujtak a kulyibába és a magukkal hozottakból, valamint a pásztor sovány élelmiszereiből derekasan belakomaztak, sűrűn hajtogatva közben a kulacsot is.

A kunyhó tulajdonosát mód felett bosszantotta ez a tréfa. Eleinte a holdnak és csillagoknak panaszkolta el a keservét, nyugtalanul járva fel alá az őrsön, hogy így a rázó hideget is kiizzassza magából. Közben azonban csend lón bent a kunyhóban és kis vártatva a bent alvók egészséges hortyogása harsogott ki az önkéntelen silbakhoz.

Ekkor egy kétesdívű puska acela csilant meg szemei előtt a csónakból. A rablók, az övükbe dugott pisztolyok és kések kivételével, szalmával jól befödve, a csónakban hagyták fegyvereiket. A tehénpásztor merő kíváncsiságból kézbe vette a fegyvereket és meggyőződött, hogy élesre vannak töltve. Hirtelen támadt erre a gondolata, hogy megbosszulhatna a rajta ejtett csúfságot és egyúttal megszabadíthatna embertársait e rettenetes csapástól s a gondolatot nyomon követte a tett.

Gyors elhatározással aggatott egy-egy duplát a vallaira, egy harmadikat lövésre készen, felhúzott sarkánnyal kézbevetve, óvatossan, nesztelen osont a kunyhó bejáratához, hol a rablók ittasan aludtak és hortyogtak, célozott és — gyors egymásutánban közvetlen közelből kilötte mind a 6 töltenyt...

Miután a löporfüst eloszlott, az olajos mécs fényénél tisztán áttekinthette mesterműve hatását: a rablók közül négy életlenül fektet elhőtte, az ötödik a halállal vídvódva, még horgótt.

A pusztai David megejté a maga öt Góliátját.

De aztán igyekeznie is kellett, hogy onnan mielőbb pusztuljon, mert nem lehetetlen, hogy a banda mas tagjai is követik, erre felé jártukban, az előbbieket. Nem is késlekedett hát, az öt hullat levonszolta a csónakba s az éjjeli holdfénynél teljes erejéből bevezette a Tiszába, a folyó mentén le a városához, hol a zsandárparancsnokságnál jelentkezett.

Igy beszélt el a pusztai David az ő éjjeli kalandját és így is hitte ezt mindenki. Jutalmul csak azt kívánta e hősi tetteért, hogy felvegyék zsandárnak és messze elhelyezzék mas vidékre, nehogy kilegyen téve a rablók bosszújának. Persze, ezt a kérését teljesítették is.

Nehány héttel ezután, egy szép júniusi reggelen Szeged közönsége mar abban a katonai látványban is gyönyörködhetett, mint tűzik a mellére, az akkor mar zsandáruniformisba bujt fiatal hősnek, — az azóta eltűnt ódon vár piacán, az ezüst érdemkeresztet.

* * *

S most következik, a borzalmas és idegcsiklandozó után, a vidám végjelent.

Mintegy 12 évvel később R ó z s a S á n d o r t, a rablógyilkosok királyát is befogták. Ez elfogatásnál is egy bibliai hasonlat játszott közre. Ahogy azelőtt a Tisza-parti nádas közvetlen közelében az ötszörös Góliát-historia lejáródott, — Rózsa Sándor elfogatásánál meg a galilei hős története ismétlődött; egy ujkori Delilá csalta halójába a rettegett haramiát és szolgáltatatta ki a törvény embereinknek.

A tovább egy hétnél húzódó bünyenyítő tárgyalás, a haramia ellen, ki több évtize-

dén át rettegésben tartotta az egész magyar Alföldet, az egész ország képzelhető nagy érdeklődésével vette kezdetét és egy szenzációs leleplezéssel végződött.

A vádlottnak ugyanis sikerült bebizonnyítania, hogy ő egyikét se követte el ama gyilkosságoknak, mikkel vádolták s hogy az ő bűnlajstroma csupán a legvakmerőbb, de leghasonhajtóbb rablásokra is — zsugorodik össze.

Az egyetlen ötszörös gyilkosság, melyet — a nélkül, hogy azzal vádolták volna, — a törvény előtt n k e n t beismert, nem rablógyilkosság volt, nem is bosszúból vagy szenvedélyből elkövetett gyilkosság, hanem inkább a közbiztonság érdekében elkövetett igazságszolgálat.

Rózsa Sándor ugyanis kijelentette, hogy ama őt haramia, kiknek hulláját egy évek előtti husvét vasárnapon egy suhanc téhenpásztor csólnakon Szegegre leusztatta, ő t ő l e, R ó z s a S á n d o r t ó l szenvedte el a halált. Azok a gazemberek, az ő nevével visszaélve, az ahoz fűződő általános rettegést kihasználva, végezték gaztetteiket, ontottak embervért. Sokáig nyomozta őket, míg rájuk akadt a pasztorkunyhóban és halomra lőtte mind az ötöt. Hogy az általa így megejtett igazságszolgálatából hasznot húzzon, — ő maga tanácsolta a téhenpásztornak. És ez az eszme a fiatal pasztornak hasznára is volt.

Ha bánat éri...

Ha bánat ért az élet alkonyán,
S hervad reményid nyíló bimbaja
Ha rád legyint az élet zord szele,
S felröpül véle élted illata :
Ne hagyj hervadni végkép a reményt.
Hogy lesz még élted fáján zöld levél;
Mert boldogságot, földi örömet
A fájdalomtól tört szív is remél.

Ha minden környez, mit szemed kíván,
S a fényben nem vagy megelégedett;
Ha megvakít a fény, a csillogás
S boldogtalanság bántja létedet :
Ne hagyj hervadni végkép a reményt
Ha annyi fény közt boldog nem levél;
Hogy a sok bánat s fájdalom után,
Lesz még éltednek fáján zöld levél.

Ha boldog is vagy s hozzá gazdag is,
A földön üdvben és örömben élsz,
S mert itt a földön fény, boldogság környez,
A tulvilágon is üdvöt remélsz :
Vigyázz, nehogy hervadjon e remény,
Sulyos bánat legyen helyette bér,
Mert ne feledd, hogy bú és fájdalom. —
Boldogsággal teit szíveket is ér.

Jules.

A férj.

Ott ültek mind a harman az állomás-főnök szobájában : Csermegi Zoltán, a főnök, Giza, a neje, meg vendégük Kürti Sándor, ki most búcsúzóban volt.

Kürti Sándor gyermekkorá óta Zoltának intim barátja volt. Később az élet kéréltelviszonyai elválasztották őket; az egyik Budapesten maradt kis hivatalában, míg a másik, a vasúti tiszt, hol itt, hol amott, néhány hónapra vagy évre ütötte fel sátorfáját. De baráti érzelmeik azért nem haltak ki szíveikből, sőt nem is gyöngültek; ha Zoltán egy-két napra felkerült a fővárosba, nem mulasztotta el Sándort felkeresni és vele tölteni szabad órait. Alig hogy véglegesítették, nől vett egy szegény leányt, kit ismert Sándor is; amióta saját tűzhelye volt, folyton nógatta Sándort, látogassa már meg s töltsen nála a vidéken azt a néhány heti szabadságot, melyben a bankja évenként részesítette. Mégis öt év múlt el, míg Sándor egy szép nyári estén, Sz.-ben leszállt a vonatról s három hétre beköltözött Csermegiékhez.

Ez volt aztán a meglepetés! Zoltán majd magánkívül volt örömben; osztozott ebben neje is, kit Sándor néma tisztelettel, kézcsokkal köszöntött.

Most, hogy a búcsú perczében együtt ültek a hivatalos szobában, melynek falát menetrendek és tabellák borították, az aszszony elmélázott : Milyen gyorsan múlt el ez a három hét! És milyen boldog volt ez idő alatt. Pedig nem történt közöttük semmi, épen séggel semmi. Talán nem is beszéltek egymással többet vagy barátságosabban, mint tették volna, ha szívében idegennek érezték volna magukat. Ámbár Sándor sejtette, hogy Gizusnak ő volt az ideálja és a nő is érezte, hogy a férfi megbocsátotta neki, miért engedett szülei akaratának s ketőjük közül ahhoz ment nől, a ki korábban megkérhette, mert korábban volt biztos jövedelmező állása. A szegény fiatal nő meglakolt gyöngétségéért, mert Zoltán, a férje, egész más ember volt, mint Zoltán az udvarló. Nem mintha nem szerette volna nejét, s nem halmozta volna el gyakran szeretetével, gyöngédségével. De ezek csak rövid de-rült pillanatai voltak a hosszú napoknak, mikor Zoltán túlságba vitt pedantériájával és durva szólásmódjával szinte agyonkinozta nejét, ki pedig mióta gyermekgyáiban tes-tileg teljesen megtört, nagy kíméletet igényelt. A nő összehasonlította a két férfit, és ez összehasonlítás sok tekintetben férje hátrányára ütött ki, bár Zoltán modora vendégük jelenléte óta mintegy javult.

Sándor az egész idő alatt hallgatag volt és szomorú, s lehetőleg kitért az elől, hogy Gizussal egyedül maradjon. Pedig ez nem volt könnyű dolog, mert épen Zoltán volt az, ki ha hivatala nem engedte, hogy vendégével foglalkozzék, neje bízta mulattatását. Zoltán észrevette, hogy barátját nyomja valami bánat, de hiába fűrksézett, hogy vajjon mi az, hiába ajánlotta fel segítségét, ha netán pénzzel lehetne azt eligazítani. Sándor mindig kitérően felelt, hogy nincs semmi baja, s hogy nem változott semmiben.

Végre elmúlt a három hét és Sándor útrakészen ült a házastársak közt az állomás-főnök hivatalozobájában. A szolgál bejött a kézi podgyászért, hogy bevigye a kupéba. Mert a személyvonat, mely Sándort a fővárosba viszi, már berobog az állomásra, csak bevarja a szemközt jövő gyorsvonatot, hogy annak érkezete után rögtön induljon. A fiatal ember szintén felkel és búcsúzni akar.

— Kár oly nagyon sietned, mondja Zoltán, a gyorsvonat nyolc perccel késik. Csak nem fogod ez időt egyedül tölteni a kupében.?

Sándor újra leül, szinte kedvetlenül, hogy még tovább kell időznie; míg Gizus a férje szavait hálás pillantással fogadja. Zoltán e pillantás meglepi s mindhármán szótlanul töltik az időt. Mintha valami fojtó érzelmet visszatartaná a szavakat. Így maradnak, míg ott kinn megcsendül a jelzés, hogy a vonat néhány perc múlva elhagyja az állomást. Sándor hirtelen felkel, megszorítja a házastársak kezét és indul a kocszi felé. Azonban Csermegiék nem úgy akarják cseszteni vendégüket. Követik őt a vonathoz, hol Zoltán előbb a kalauznak a lelkeire kóti, hogy gondoskodják barátja kényelméről. Aztán ő maga felszáll a kocsiba, hogy még utoljára búcsú-zék Sándortól, őt megölelte és megcsókolta. Sándor engedi, de viszonzásából hiányzik az érzés melege, a lélek túláradása. Mintha Zoltán valami szobrot ölelt volna.

Hallatszák a második csengetés. Zoltán leszáll és a kocszi előtt látja nejét, ki sápadtan, felindultan irányítja szemét a waggon ablakára, mely mögött Sándor alakja még látható. A férj hirtelen hozzá lép és különös sejtelen támad lekében. Durván megfogja kezénél a nőt és akkor észrevesz két nagy könnyecseppet, mely lassan legurul az arcán. Egy pillanat alatt megértett mindent.

— Te szereted ezt az embert?

A nő ijedten megrázkódik, de nem fel semmit.

Zoltán megszorítja neje karját, mintha szét akarná zúzni.

— A szerető? Megcsaltál vele?! sziesze a férfi dühösen.

— Nem igaz, ő nem szeretőm. De én szeretem őt, igen, szeretem.

Zoltán megtántorodott e vallomásra. A szeme egy pillanatra elvesztette látóképességét, mintha elfutotta volna valami vörösség De csak egy pillanatra.

Aztán hirtelen elhatározással belekapaszkodott nejebe és vonszolni kezdte.

— Vigyázzatok! Vigyázzatok! kiáltottak az állomásépület felől.

A gyorsvonat nagy dőrejjel épen keresztül robotog a pályaudvaron. Zoltán csak vonszolja nejét, tovább, elébe a vörös lámpának.

— Vigyázzatok! Vigyázzatok! kiáltják még mindig. De ők már nem hallják.

... Másnap Sándor az újságban olvasta a rövid tragédia végét, s Véletlen baleset cím alatt.

Jaj, be édes...

Jaj, be édes a lilium illatja,
Hát még mikor a galambom szakasztja,
Kalapomon liliumszal fehérlik,
Úgy megyek én Kecskemettől —
Kecskemettől Ceglédig.

Ott jártam már a ceglédi határban,
Amikor egy tarka lepkét megláttam,
Ráteritem hirtelen a kalapom,
— S kalapomon, jaj Istenem!
Nincsen már a lilium.

Visszamentem, keresgéltem zokogva,
Keresgéltem búza között, bokorba,
Keresgéltem, nem láltam — elveszett...
Azt a lepkét, tarka lepkét
Az úristen verje meg!

Fehér Jenő.

Othello.

Iria: Hevesi József.

Kis bizalmas fülke volt, hova visszahúzódtak: a fiatal százados és szép menyasszonya.

A leány egy pamlagra ült, a völgyény az ablakhoz támaszkodott és riadót dobolt az üvegen. Távrolról hallatszott a béli zene elmosódó árja.

Kis szünet után a leány szólalt meg:

— Kedves százados úr, maga úgy látszik féltékeny egy kevéssé?

— Ha féltékenységnak nevezi, hogy önt végtelenül szeretem, hogy önt minden irigy szemtől meg akarom óvni, hogy megvédelmezem önt minden tolkodó tekintettől, hogy megölöm azt, aki rejtett gondolatokkal mer önhöz közeledni: ha ön ezt féltékenységnak nevezi, akkor én tényleg féltékeny vagyok.

— Ah, hisz ön valóságos Othello!

— Több ennél. Othello gyáva fickó volt. Ő a nőt ölte meg. Én a csabítóra vetném magamat. Én nem keresnék bizonyítékokat, kézzelfoghatót, nem, elég volna látni, hogy ön barátságosan mosolyog valakire és ez a valaki a halál fia volna...

— Egészen elérmit...

— Szeretem önt, Anna, s azt akarom, hogy ne csak személye legyen az enyém, de lelkének minden vibrációja, arcának mosolya, szemének villanása, az ön öröme, bánata, vágya és lelkesedése... Egyedül az enyém... Gondolatait ne foglaloztassa más, csak én... szívébe ne lohassa be magát más arcnak még csak visszlénye sem... én lakjam abban egyedül... s enyém legyen egyes-egyedül... Tud ön majd engem annyira szeretni...?

A leány büszkén, boldogan nézett a daliás fiatal tisztre, aki oly hévvel, melegséggel beszélt hozzá. Büszke volt, hogy ez a daliás ember az övé, és boldog, hogy annyira szereti.

Odanyújtotta kis harmatos kezét, melyet a százados szenvedélyesen, lázasan borított el csókjaival.

— — —

A hangversenyterem zsúfolásig megtelt.

A főváros elítje egybegyűlt, hogy meghallgassa a világhírű hegedű-művészt, kit a dicsőség ragyogó glóriája előzött meg. Messze földnek szülőtte, de zsenijeének hite bejárta az egész világot és feszült kíváncsiság, felszágazott érdeklődés várta, ahol megjelent.

Lázás kíváncsisággal lesték a világhírű művész megjelenését s az elismerés legcsekélyebb jelével sem jutalmazták azt a szép kis asszonykát, aki a program első pontja gyanánt nagy virtuóaitással játsza el zongorán Chopin egyik bájos nokturnóját.

Mindenki csak őt várta, csak őt leste, kinek hegedűjátékáról legendákat meséltek, s kinek férfias szépségéről csodás hírek voltak elterjedve.

Es e híreket beváltotta a valóság... Mikor a művész a színpalak mögül kilépett és a villamos lámpáktól megvilágítva az emelvény előterén meghajtotta magát, a csodálkozás sóhaja zizegett át az egész termen. Szép, férfias alak volt, az szemci teli delejjel, búvós izgéttel. Az éjféli sötétsége volt bennök s a villám fénye cikkázott ki belőlük. Pedig lágy, bársonyos volt a tekintetük, mint az édes hízélgés. Meg volt izgéve, a kit szemecinek egy sugara érintett. Kis fe-

lete bajusza volt s haja sötét hulámokban fogta körül férfias arcát.

A százados kémlelő alattomossgal leste neje arcaról a hatást, mit a művész megjelenése reá gyakorolt.

Es attól, a mit latott, önkénytelenül ököbe szorultak kezei.

A művész könnyed, természetesen plasztikus mozdulatokkal hajtotta meg magát, mikor megjelenésére az üdvözlő taps felhangzott.

Aztán kivette a hegedűjét tartójából, párszor könnyedén végighúzta a húrokon a vonót. Es aztan közelebb lépett a közönséghez, úgyszólván egész az emelvény széléhez.

A közönség visszafojtott lélekzettel várta az első akkordokat.

Wieniavszky csodaszép legendáját játszatazt a bajos kompozíciót, mely tele van búsmelanchóliával, ábrándozó bánattal és szilaj fájdalommal, Es mintha a melancholiának, az ábrándnak, fájdalomnak misztikus tündére költözött volna bele hegedűjébe, olyan csodás, zengzetes, búvós harmóniával sirt, panaszkodott, zokogott, ábrándozott és lelkesült az az igénytelen hangszer a művész keze között. Valami megfoghatatlan, érthetetlen varázs volt azokban a hangokban, mely előbb a levegőt töltötte be delejes melegséggel, aztan megszállta a lelkeket, belopódzott a szívekbe, langra lobbantotta a vért, könnyeket csalt a szemekbe, s az egész hallgatósságot csodás kéjittasságba, mámoros igézetbe ejtette. Mintha mindenki megfeledkezett volna magáról, mintha mindenki megfeledkezett volna róla, hogy künn van egy próza, kufar, érdekes. küzdelemteljes vásári zaj, melyet életnek neveznek: az egész hallgatósságot magasztos, felsőbb, étheri, túlvilági légkörbe csaltak magukkal e tündéri hangok.

Csak egyetlenegy emberen nem volt erő ez az ittasság, ez a búvós, ez az igézet; csak egyetlenegy ember maradt hideg, józan ebben az elbűvölt nagy tömegben: a százados.

Mintha a mitológiai hóshöz hasonlóan ő is viassal tömte volna be füleit, hogy a szirén-dal el ne bűvölje: józan volt, szörnyen józan.

Mint zsákmányára leső párduc, hidegen kémlelte mellette ülő feleségének arcát, mely át volt szellemülve a művész játékától. Minden arcizom vibrációját figyelemmel kísérte. Érezte, tudta, látta, milyen odaadással, milyen hódolattal, milyen önfeledten, milyen elragadtatással lesi a művészt, a ki maga is átszellemülve, akár egy félisten állott, lebegett ott az emelvényen, mintha hegedűjének csodás hangjai glóriával fogtak volna körül.

Es minél magasabba csaptak a lelkesedés hullámai, minél jobban lángolt az extázis s mentől gyutyóbb, szikrázóbb lett az elragadtatás: annál hidegebb pokol költözött a féltékeny százados szívébe. Ő nem hallotta azokat a csodálatos hangokat, az ő lelke nem ittasodott a lelkesedés lángaitól; ő csak szép fiatal feleségét látta, a ki megfeledkezni látszott önmagáról, ő róla, az egész világról; a kinek arca lángett, szemci tágra voltak nyitva, ajkai remegtek s mindez egy idegen, egy szép, egy daliás férfiú miatt, a kinek minden mozdulata igézet volt, s a kit — ő meg fog ölni...

Nem az ihletett művészt, nem a hegedű csodálatos virtuózat látta maga előtt, hanem a férfiút, a ki az ő nejeének tetszik, a ki képes volt az ő nejeének tetszeni, a ki

képes volt az ő nejét annyira elragadtatni, mint eddigél ő még soha...

Másnap már szemben állottak egymással a művész és a százados. Alkalmom a sértésre könnyen találkozott. A hangverseny után ugyanis bankett volt a művész tiszteletere. Mindenki sietett hódolni a zseniének, a mesternek, a lánglelkű művésznek.

Ott volt a százados is, szép fiatal mejjével, de csak azért, hogy egy kedvező alkalommal kiszámított sértést vágjon a művész arcába.

Es ez könnyen sikerült neki, kinek oly fenhéjázó modora volt, oly művésszel szemben, kinek nagyon ki volt fejlődve önérzete. A párba igazi okát senki sem tudta, maga a művész sem.

Hanem azt tudta mindenki, hogy a művész élete a százados kezében van. Az ország legkitünőbb lövőjének ismerték.

Pedig csalódtak. A százados nem tört a művész élete ellen: nem ennek élete bántotta őt, hanem — művésztete.

Ezzel igézte meg a feleségét.

Érték kellett neki lakolnia...

Mikor az adott jelre a lövések eldördültek, a művész karját szétzúzta a százados golyója...

Sohasem hegedülhetett többé...

István ének.

En édes Istenem,
Mindeneknek atyja,
Végtelen a te kegyelmed
Ereje, hatalma!

Megszánod a bűnöst,
Kegyelmet adsz neki,
Mikor szive nem is várja,
Mikor nem is kéri.

Vétkes volt az ember
S hogy rosszá ne válna,
Elküldötted tenfiadat
Csúf keresztalálra.

Elborult az égbolt,
Gyász fedé a földet,
— Mintha hajnal, piros hajnal
Nem ébredne többet.

De a homály megtört,
Meggzakadt a felhő,
Fény áradt a földtekére —
Örökké derengő.

Elnemult aajszó,
A halott feltámadt,
Oszladozott hát sötét ború
Es te, gyászos bánat!

Nem leszünk már porrá,
Nem halunk meg többé,
— Élő testben élő hittel
Élünk mindörökké.

Lám a fű is zöldül,
Ag is kivirágzik
Es el ujra, késő őszig,
— A jövő halálig.

A madár is itt van,
Ajka oly beszédes,
Vigan csattog dicsőneket
Kegyes Istenéhez.

A te neved áldja
Mindenhát Isten!
— Tele hittel, szeretettel
Téged imád minden.

Juhász Bárdor.

Leánykérés.

— Elbeszélés. —

Írta: Bánfalvi Lajos.

A majorház lakosbajja vackán kényelmesen nyújtózott végig a Marci gyerek.

Voltaképen katonaviselt, emberrnyi ember volt ugyan ő kegyelme, felszeg és bárdolatlan, tagbaszakadt fickó; de a Gyevi Balázné anyai szeretete most is gyerekek becézte, mert több se került nálnál a házhoz: — a golya csak egyszer szállta meg a majorház keményét.

Pár hónapja, hogy Marci hazakerült katonáktól. Nem is igen állt még keze a paraszti munka, kivált hogy rögyest járomba fogtak. Neki kellett naponta a közel városba befutároznia a kundsajtokhoz a kis majorság tejtermékeit és ezenfölül a jószággondozás is a nyakába szakadt.

Vasárnap volt, hát ledőlét heverészni. Szempillái csakhamar lezárultak és egészséges hortyogása mutatta, hogy nem veszi tréfára az alvást.

Nem igen nyughatott azonban. Rémséges csörömpölés riasztotta fel álmából és ahogy felugrik fektéből, Magdus, a majorság egyetlen cselédjét látja maga előtt, kacagva, hogy kezéből a fényesre csiszolt tejes kannák egyike kihullott.

— Az áldóját is, ágyút sütögetnek vagy mi? riadozott Marci.

— Láthassa kelmed, ha szeme vagyon; nyelveit Magdus. No szép katona, akit ilyesmi is megriaszt.

— Mikor az álmodat zavarod.

— Igen? Ki látta, ilyenkor aludni. Nem elég hosszú az éjszaka. Bizony szegyeihetné magát kelmed!

— Magda, azt mondom, ne izélj... különben —

— Hahaha! kacagott a leány. Talán bizéjki kelmedtől? No ugyan, volna is miért.

— Magda... duzzogott a legény. Különben igazad van, éppen nem vagyok ijesztes. Hej, ha úgy tudnám cifrázni, mint a firer úr Poczak. Hogy a tuzes mennykő csapokdjón a bakancsodba, bundás, — mondogatta — Akármilyenek, úgy lóbálod a karodat, mintha az ördögök öreganyja nyergelt volna meg.

— Hallja kelmed, az ugyan gyönyörű mákvirág lehetett, az a firer.

— Nem olyan takaros, mint én la, nem is ilyen lányok bolondja; illegette magát Marci. Azt se tette volna meg, hogy ezt a hitvány kannát felvegye, mikor szép lány éjti le.

— Nincs is rá szükség; nyelveit a leány. Amit eljetttem: felveszem magam is.

— Ugyan Magdus, ne torkolj le mindjárt. Minek az a nyelveis.

— Ugy nyelvelek, ahogy tudok.

— En megfogom, amit megfogtam; erősködött Marci, elkapva a kanna fület, melynek oblös derekát abban a pillanatban Magduska ölelte át.

— Eressze el; huzakodott a leány.

— Nem én. Csak azért se; kiáltott Marci. De mintha a torkára akarna szoritani a truccot, a kanna füle a nagy erőszakokodásban levált és a legény egész hosszában vágódott végig a földön.

— Hahaha! Ihoi la, katonauram a földön; kacagott Magdus, hogy a könye is kicsordult bele.

— Várj, ezért meglakolsz! tápszakodott föl a szalás ember, öklével fenyegetvén meg a menekülő leányt

— A fejihez vágom ezt a kannát, ha bekét nem hagy.

— Elég kemény fej az, kiállja.

Az asztal körül kergetőztek. Aztán Marci egy hatalmas ugrással a leány mellett ternet, derekon kapva el a szabadkozót.

— Megfogtalak, ugy-e? Most meglakolsz.

— Nem vettem én kelmednek.

— Nem-e? Hát ki ejtett el az imént?

— A tejes kanna. Biz isten, a kanna.

— Mindegy az. Válsd ki magadat.

— Nem, nem teszem!

— Akkor... és előrehajolt a legény, hogy megcsókolja.

— Nem, nem, nem! szobódott szepegeve a leány

— De igen; erősködött Marci s már-már megteszi amire fogadkozik, mikor ajtó nyílik és

kezében imádságos könyvével Gyevi Balázné asszonyom lép a szobába.

— Mi az, gyerekek? Micsoda gyehenna lármát csaptok, isten szent vasárnapján! — feddözik.

— A Marci... pironkodott Magduska.

— A Magda, — háritotta vissza a legény.

— A Marci, a Magda... persze no... nincs itthon a macska, cincognak az egerek. Egy-kettő, dolgára mindentek.

— De mikor a Marci kezdte; szepegett a leány.

— Kezdte am a... Ne higgyen neki, éd's anyám.

— Csenedesség, gyerekek; vág közbe Gyeviné. Magda, tedd a szublóba a könyvet, aztán ebédeljünk. Harangozzák a delet.

A kis cseléd lehajolt, összeszedni a kannákat.

— Majd segíték; engesztelte a legény. Nehéz neked a sok teher.

— Semmi szükségem a kelmed segítségére. Törődjek magával.

— Hallja, éd's anyám! Olyan harapós, közel nem férni hozzá.

— Ne is... ezzel a lány kiperdult a szobából, aztán hamarosan visszatért, asztalt teríteni, találni.

Asztalhoz ültek; Magduska — mint cselédnek illik — lent a végen. Egy ideig a kanalak csörömpölésén kívül semmi nesz se hallzott a szobában.

— Te, gyerekek; törte meg a csendet Gyeviné. Aratóünnep van délután a faluban. Mondok, belőduihatal a táncra.

— Megtehetem, éd's anyám.

— Aztán... ügyis útadba esnek, betekinthetnél Szógi István uramekhez is, rájuk köszönteni egy jó napot.

— Már miért tenném, éd's anyám?

— Miért? miert? Legényember hogy kérddhet ilyent, mikor szemrevaló, rakaros lány van a háznál. Bizony örömenre volna, ha stürűben forgológnál a Szógi Teca körül. Túl vagy a katonasoron, asszonyt hozhatnál a házhoz.

— Iszen, ha édesanyám úgy kívánja: tüsse part, — megteszem azt is!

— Ujj! kapott a szájához Magduska.

— Mi baj? kérdezte az asszonya.

— Semmi. Megégettem a számat.

— Iszen nem is forró az étel.

Pár pillanatra csend lön, aztán a Marci gyerek szólalt meg:

— Edes anyám!

— Mi bajod?

— Hát... no... mondom... nem szeretném, ha Szógi uraimék kitennék a szűrömet. Ki oktathatna kelmed a lánykérés nyitjára.

— Már mit én? — Eredj már, te bákó! Nem kell az ilyet tanulni.

— De megis, éd's anyám. Kigyelmeden megeset a lánykérés: útbaigazithatna kisség.

Gyeviné asszonyom nagyot sóhajtott.

— Régen volt az, fiam. Apád, isten nyugtassa szegényt a haló porában, sokat legyekedett körülöttem, hogy még legény volt...

— Aztán... faggatta Marci.

— Aztán... jött minden úgy magától, akár a karikacsapás. Nekem eleitől mód felett tetszett, mert szemrevaló szál ember volt ő kegyelme. Láttam, hogy jószíval van hozzám. Nem mult este, hogy rám ne lesett volna a kiskapuban és — uram bocsá! — talán az ablakon is beugorna hozzám, ha engedném.

— Az ablakon? De már akkor megházásodom. Ha csak ugrani kell, szép lányhoz szives-örömetst beugrom akár az ablakon is.

— Menj má no, golyhó! Bolondot csinálsz vén anyádból; pirogattatja Gyeviné, szeretettel ütögetven hátba a gyereket.

— Biz istenre mondom, éd's anyám. Megyek is ebbe a minutumba. Be is nézek Tecáékhoz, be én...

Ezzel fölkerelkedett az asztal mellől, kiment, miközben Magdus az ételmaradék eltakarításán szorgoskodott.

— No, lányom, ma megest kitéttél magadért; dicsérte fel Gyeviné asszonyom a kis cselédjét, hogy magukra maradtak. Pompás volt a főztőd.

— Hiszen kelmedtől tanultam; szerénykedett a leány.

— Tanultad, az igaz. De tanulhat holtaig, akinek kezire nem áll. Nem lesz abból helyre gazdasszony soha.

— Bizony elszakat kelmed a dicséretivel. Szegény lány ha még főzni se tud: ugyan hova legyen?

— Igaz; hagyta helybe az asszonya. Aztán hirtelen más gondolatra csapva, folytatta: Jó útja lesz Marcinak. Magam is elkiszérem; de hiába no, gyengék már a lábaim. Aztán így vasárnap ebéd után jobb esik szundítani egyet. Inkább le is vackolok kisség.

Felemelkedett és a tiszta szoba felé tipegett, mikor Marci szembe jött vele.

— Ugy-e, kicsiptem magamat; kérkedett a gyerek, ahogy unneplő kekbelijében az anyja elé plántálta magát.

Gyeviné boldog mosollyal nézett végig egyetlen magzatán. Kiült arcára a szülei büszkeség szelid verőfénye.

— Helyre legény vagy fiam. Szakasztott az édesapád! Akkurátusan ilyen volt ő kegyelme, mikor belopta magát a szívembe.

— No, megyek. Aldja Isten, édes anyám!

— Téged is, fiam. Jegykendőd legyen, mire visszatérsz.

Elindult a gyerekek, el is jutott az ajtóig, aztán hirtelen visszafordult, körültaogatta magát.

— Nini... mintha csak... de nem... mégse...

— Bajod van, gyerek? aggságoskodott a szülője.

— Nem éppen... de mégis... mintha valamit elfelejtettem volna...

— Talán a keszkenőd... vagy pénzed nincs...

— Nem, van... Ejnye no, mi is...

— Akkor rosszul gondoltad; vélte Gyeviné. Van úgy sokszor az ember.

— Igaza lehet, édes anyám. Aldja isten! és most aztán elment.

Gyeviné asszonyom büszke örömmel tekintgetett utána.

— Hej, csak szemrevaló gyerek az én Marcim, ugy-e Magdus?

És be se várva a választ, betepegett lehunyni, a tiszta szobába.

Magára maradt a kis cseléd és ahogy ott ült, üldögélt, kitekintvén a majorságra, — azon kapta magát, hogy gondolatai a falu felé kalandoznak.

Aratóünnep van ott ma.

Lányok, legények a nagykorcsma elé gyűlnek, oda vetődik a cigány, aztán megered a nóta, a dévajkódós, a tánc.

Marci ott aprózza, ahol legsűrűbb a párok sora. Derekon ölelte a Szógi Teca, a lány viszontag hozzásimul a legényhez s úgy cifrázók a kopogót, mintha világ végeztéig se szakadnának többé el egymástól.

Mély sóhaj szakad fel a kis cseléd lány lelkéből.

Miért, hogy ő szegény cseléd lány csupán? Mért, hogy ötet soha senki táncra nem hívja, nem viszi?

Hiszen aprózná azt ő is úgy, akár a Teca, ha különbul nem.

És ahogy ezt így felgondolja, azon kapja magát, hogy dal ered meg az ajkán, kiperdül a szobaközpépre és... táncra illegeti imbolgyó darázsderékát.

Meg se neszeli, hogy ajtót nyitnak rá és csak arra rémledez szörnyen, mikor a Marci rászól:

— Ejhaj, huum! de gyöngylen járod. El se is gondoltam, hogy így rátermettél a táncra. Magduska elpirott, egészen a szöghaja tövéig.

— De így rám ijeszteni... ez nem szép; dadogta, zavarában a köténye csúcskit gyűrögetve. Aztán fölülkerelkedett a dacos vére és rá támadt a legényre:

— Mi a szösz is hozta kelmedet vissza?

— Mi? — hebegte a legény, nem kevésbé nagy zavarban. Mi is, no? Ahán, igen, elfelejtettem valamit

— Elfelejtett... mit?

A legény zavarán nőttön-nőtt. Ha agyonütik, se képes hirtelen kitütni: mit felejtett hát el a végre is kínos gondolkodás után kinyögi

— Igaz, tudom már; elfelejtettem meg tudni: tisztelteti-e éd's anyám Szógi uraimékat

— Aztán ezért került vissza felülről? kacagott a leány.

— Persze, hogy . . . Hol van ő kigyelme?
— Lepihent, alszik.
— Alszik? Ej, haj, mondom . . .
— Felköltsem? és Magdus a tiszta szoba felé indult.

— Soh'se tedd, tartotta vissza a leány. Mért háborgatnánk.

Ehhalgatott s oldalát, sunyítva nézegette a leányt.

— Te, Magdus, folytatta aztán, mit is akartam? . . . Igaz, hiszen magamtól is átadhatom ed's anyám tiszt-leit Szögiéknek.

Ezzel tétova lépéssel indult kifelé, mikor a lány szava megállította.

— Marci bá', szólalt meg bátortalanul. Mondja csak . . . csakugyan olyan szép lány az a Szögi Teca?

— Nem a', nincs azon semmi különös. Nálánál is töpőbb; felelt vállonogtatva a leány.

— Nálam la'! Isten nem vagyok én olyan csudakicsiny, szolt sértődötten Magda.

— Nem mondtam, hogy az vagy; de biz megtermett se éppen. Te, Magda, mondd valamit. Mellem állhatnál, hogy összmériközünk.

— Hát még mit nem? — Talán lónak néz kelmed, hogy marokszám mérné a nagyságot. Olyan vagyok, amilyen. Okosabb bizony, ha elkotródik kelmed, mert ha asszonyom felebred és itt találja, mikor a faluban hiszi: lesz ne mulass.

— Ejha, lelke! De sietsz, hogy feleség helyt jussak; pattogott a leány. Soh'se epezd ezert magadat, megyek már.

El is indult, eljutott az ajtókilincsig, azt megfogta, aztán . . . meg csak visszafordult. Végigtapogatta magát, nagyokat ühmetgett, megmeglóbalva hatalmas koponyáját és végre, végre mégis csak szó nélkül rohant el.

*

Eppen idején, mert Gyeviné ugyanekkor nyitott be a tiszta szobából a másik ajtón kis cselédjére, aki állt és tűnődött magában, hogy ez a Marci eddig még csak azt se látta meg: kicsinye ő vagy sugár növesű, púpos-e vagy épkézlab, éjfel a szeme, vagy zöld, mint a cirmos cicé?

Az öreg asszony jóságos tekintete azonnal meglátta, hogy nyomja valami kis cselédje lelkét. Hiszen ismerte, szerette ezt a lányt gyerekkortól, ő nevelte fel s úgy megszokta mindég maga körül látni, hogy már talán el se lehetne nélküle.

— Mi bánt, Magdus? — szólítja hát meg, ahogy a lakószobába lép.

— Semmi, felel zavarral a lány. Csak úgy elgondolkozom.

— Elgondolkoztál? — Aztán min.

— Igen. Ugy is meg kell kigyelmednek tudnia: jobb előbb, mint később. Lassa, kigyelmed mindég olyan nagy szeretettel volt hozzám. De az új asszony, akit majd Marci bá' hoz a házhöz — Szögi Kata legyen vagy má' — az bizony alig lesz hozzám olyan jósággal; ki tudja, megtűr-e maga körül, nem fogad-e fel más cselédet?

— Más cselédet? csudálkozott Gyeviné asszonyom, el se képzelhetvén ilyent.

— Igen, folytatta Magda, csaknem elpityeredve. Aztán a Marci is . . .

— A gyerek —

— Igen, ő is rosszul bánhatna velem, mert hát csak az új asszony kedvébe akar mind járn . . .

Erre aztán eltört a mécs végképen és Magduska keserves zokogásnak eredt.

— No, no, csittigatta Gyeviné. Hiszen csak nem esznek majd meg.

— Nem lehessen azt tudni; fuldokolt a leány. Jobb, ha kitekér az útjukból. Nehéz szívvel teszem, hogy kigyelmedtől elszakadjak, de jobb lesz így. Engedje, hogy holnap bemennek a városba szolgálatot keresni. Be kell mennem, mert már déltől úgy érzem, mintha boszorkánynyomás ülne a szívemen.

— Az ám, a — gomyrodon, nem a sziveden, erősödött Gyeviné. A hájas gombóc teszi, jól tudom.

— A gombóc? csudálkozott Magda. Hiszen alig ettem belőle.

— Mindegy a'. Magam is olyan nyomás-

félére ebredtem fel az imént, de aztán kioldózkodtam kicsinyég — ez jól tett. Próbált meg Magdus; aztán gondold fel jót a sorodat, mielőtt más szolgálatot keresnél. Mert bizonyomra mondom, nem szeretnék magam mellül elbocsátani öreg napjaimra.

— Isten én is nehéz szívvel szakadok el innen; siránkozott a kis cseléd. De új asszonyhoz kocsni, vele egy földel alatt élni . . . nem, ez nem vezet jóra. Inkább tíz ember mint egy asszony; tudom én azt. Jobb hát, ha idején megyek szolgálatot keresni; — ezzel eltávozott.

— Fekom adtát; motyogott magában Gyeviné asszonyom, ahogy magára maradt. Különös volna ha úgy volna. Azt mondta, déltől nyomja valami a szívét. Persze, persze . . . akkor j u j o g o t t, mikor a gyereket házasságra biztattam. Hm, hm, csakugyan különös volna . . .

— Hallod-e Magdus . . . toppant be kapóra az ismétlen visszatérts Marci s aztán, ahogy az anyját pillantja meg, szörnyet kiált: Jézus-Mária, ed's anyám!

— Mi a'! Hogy kerültsz te haza, gyerek? hűledezik Gyeviné asszonyom és nagy csudálkozásában.

— Ne haragudjék, ed's anyám, akadozott Marci. De csakugyan . . . olyan izé . . . olyan feledékeny vagyok, hogy . . .

— Aztán mit felejtettél el megest?

— Mit is? Ahán, tudom már. Szörnyű nagy a meleg; tancban még neki is izzad az ember, — monddok, jó lesz estére magammal vinni a szűrőmet, — hát visszajövök érte.

— A szűrődért! Nyár derekon? furtangoskodott hamis mosollyal az édes anyja. No fiam, hát csak kerítsd a nyakadba azt a szűrt, aztán pusztulj.

— Megyek már, megyek.

Gyeviné ravasz szemhunyorogtatással kísérte a gyerek távozását. Csak úgy szakad az emberrel a veriték, ez a nagy mamlasz meg felülről visszajön a szűrőért. Ej, eji! aligha egymásba nem bomlott ez a két cseléd.

— No, így csak megjár a hűvös éjszaka, fontoskodott Marci, ahogy vállán a cifra szűrrel visszatért.

— Meg ám, fiam; évődött vele a jóságos anyja. Katonaviselt ember, mint te vagy, így csak nem kap náthát. De vigyázz is az egészségedre, azt mondom.

— Hogy ne vigyáznék; felelt a gyerek kimenében.

— Aztán, nehogy itthon felejtis ismét valamit, szolt utána az anyja.

— Nem gondolnám mit. Csak Szögi utamékhöz el ne felejtsek beszólni.

*

— Jó nyomon vagyok; elmélkedett Gyeviné, ahogy Marci távozott. Bizonyos; szeretik egymást. Kicsit váratlan ugyan a dolog, de — tisse kö. Magduska derek, fűtge, becsületes leány, kedves is, szép is akár a lilionszál. Dcrek pár cseléd lesz belőlük.

Ezenközben kitekint az ablakon, hogy a gyereket után nézzen, hát — a Marci a házsarkon lapult meg, vissza-visszatekintve a lakószoba ablakára, ha ott most hirtelen előbukkana valaki.

— Szakasztott az édesapja, isten nyugossa szegényt; fűzte tovább Gyeviné a gondolatát. Az is így lesett rám mindég, mikor lépek ki a leveles kiskapun.

És ki tudja, meddig fűzi az édes visszaemlékezés fonálát, ha Magdus belépése végét nem veti a gondolkodásnak.

— Hallod e kis cselédem; fordult ekkor jóságosan a belépő felé. Felgondoltad-e jól a sorodat? Csakugyan idegenbe mégy szolgálni?

— Igen. Ugye, nem nehezted ezért rám?

— De bizony neheztedek; pattogott az öreg asszony; mert nem okos dolog, amit cselekszel.

— Miért?

— Mert bizony mondom, nem hoz a Marci rossz asszonyt a házhöz. Nagyon megférhetétek egymással.

— Nem, nem lehet az! Soha se hiszem! Nem élhetnék egy földel alatt az új asszonnyal; ellenkezett Magdus.

— Jól van, no. Csak egyet monddok, aztán cselekedj akaratom szerint; szolt Gyeviné, mintha már belenyugodott volna a változhatatlanba. Nem jutott eszébe, hogy a falu a szájára venne, ha időn kívül, minden ok nélkül hagyod el a szolgálatot?

— A szájára, engem! kiáltott a lány és arcát lángoló pir borítá el.

— Igen. Az mondhatnák: elhagytdl bennünket, mert magadnak szántad a Marciit és bánt, hogy cserben hagyott.

A kislány imént biboros arca egyszerre halványra vált. Ajka vonaglott a visszafojtott zokogástól és kezeit tördelve, hebegte:

— Oh, az szörnyű volna. Esküszöm kigyelmednek, hogy . . .

— Nem szeretted a Marciit?

— Nem, nem! es csukló zokogásba tört ki, mely egész testét megrázta. Jaj, édes istenem. Hiszen azt se tudom már, mit beszéltek. De mennem kell innen, akármit mondjon a falu, mert itt nagyon, nagyon szerencsétlen vagyok.

Gyeviné szeretettel közeledett a síró lányhoz, aki égő arcát kötényébe temette; de a nyitott ablakon beugorva a szobába — eleje került a Marci gyerek és a kis cseléd elé állva, haragosan kérdezte:

— Mi az? Mi baja Magdának?

— Jézusom, — a Marci bá!

— Gyerek, hogy kerültsz ide! kiáltottak Magduska meg Gyeviné csaknem egyszerre.

Marci akadozott:

— A ház-sarkon álltam . . . a nyitott ablakra tekintetek . . . egyszer csak a Magda síró szavát hallom. Ezen aztán úgy megijedtem, hogy se látok, se hallok, — be egyenest az ablakon, megkérdezni: mi bántja a Magdát? Mert jaj annak, aki ezt a lányt csak egy ujjal is bántja!

— Ne te, ne! csillapítja az édes anyja. Soh'se féltsd, — meg nem eszi senki.

— Édes istenkém, jól hallok? szepeggett a kis cseléd zavartan.

— Persze jól hallok; bizonykodott Gyeviné. Látod, a gyerek meg mindég nincs a faluban.

— Nem is megyek, mert . . . igen, mert megest csak itthon felejtettem valamit . . . kűz ködött Marci a szóval.

— Megint, csúfodároskodott az anyja. Aztán mit, te golyó?

— A . . . szívemet! bátorkodott neki végre a leány. Majd gyöngében magához vonva a leányt, folytatta: Tőled akartam megtudni, kicsi Magduska, szeretsz-e, akarsz-e a feleségem lenni, mert, mert én már csak téged szeretlek.

— Jézusom! Hát igaz? rebeget a kis cseléd lány túladró boldogsággal.

— Persze igaz. Mondd hát, édes, akarsz az én kicsi feleségem lenni?

— Én . . . én nem vagyok ám olyan módos, mint a Szögi Teca; sunyított a lány Gyeviné felé.

— No nézd az alamuszját, még felém sandít; dohogott Gyeviné, anyai örömben is nehezeltést szinlele. Soh'se se fejj, szögám; egészen rendin van a Marci válaszása.

— Akkor hát, te az enyém én a tied. Ugye Magduska, édes!

— Akarod? biztatta Gyeviné a tétovázót.

— Istenkém, mit mondjak! Olyan hirtelen, váratlan az egész; aztán . . . úgy röstellem . . .

— Röstelled? ujongott Marci. Akkor helyin vagunk már!

És hevesen ölelte szívére a leányt, miközben Gyeviné asszonyom, — szemében egy könyet morzsolva szét, kisompolygott a szobából

Imádkozom.

Hangtalan éj borul a földre,
A zaj lassanként csendesül,
Mindenki mély álomba dőlve,
Én vagyok ébren egyedül.
Kicsiny szobám fehér falára
A lámpaláng fest árnyakat;
Rád gondolok, szívemen álma.
S imára nyitom ajkamat.

Imádkozom . . . letérdepelve,
Remegő ajkkal, hó imát
S buzgó imám feléd lehelve

Lelkem áhitat hatja át.
Oltáromon van a te képed,
Te lebegsz körül engemet,
Elfeledek a mindenséget.
Ha imádkozhat képedet.

Óh Madonna . . . óh szent szerelmem
Jőjj álmaimhoz, légy velem!
Ne hagyj, hogy e szív megrepedjen
E hosszú, hosszú éjjelen.
Óh küldd felém, hogy megigézzem
Dicső, magasztos szellemed,
Lebegj körül, . . . úgy . . . érzem, érzem . . .
Vedd oltalmadba lelkemet!

M—a.

Te is . . .

Irta: D'Amant Leó.

Trombita harsog, dob pereg. Harcba indul Franciaország ifja, véne, hogy Elszász-Lotharingiát megvédjék a prussien-ek ellen. Hány bús leányarccal találkozunk, ha úgy utcahosszat végig menve, egy kis szemleútra indulunk. Minden kihalt, élettelen. Odafönn a varkastélyban halomszámra sírja tele batiztkendőt az a szép leány, a ki még most is mélyen elmélázva, ott támasztja az ablakfélfat. Nagyot sóhajt, majd ismét sírva fakad; sír oly keservesen, hogy szinte megindul az ember rajta. »Ó is ott van. Ki tudja, mikor látja avagy egyáltalán — . . . újra. Az a sok adáz golyó nem ügyel arra, hová megyen. Repül a végtelenbe, s egyszerre — bum — puszulás a nyomán.

— Tied vagyok Alfrédom . . . tiéd! csak most — — csak most ne hagyj el — fuldokolt a leány a búcsúnál. Hiába volt minden — minden. Alfréd dzsidas-főhadnagy volt, s ezredet az első vonalba küldték, mit tehetett? Neki mennie kellett. És ment is. A harc dült javában, majd az egyik majd a másik félnek kedvezett a szerencse. Mindkét fél részéről oly elkeseredettséggel folyt a létért való küzdelem, mintha csak kiakarták volna irtani egymást a föld színéről.

A varkastélyban minden csöndes. A vén szolgáló csoszogva halad udvarhosszat, hogy előhozza az ebédhez szükséges hozzávalókat. A hűséges hazieb szomorúan húzza meg magát odúszérű hazikójában — rozszat sejt.

Egyszerre lárna hallszik, mely mind-egyre erősödik, míg végre egészen a kastély elé ér. Egy német kúrássire tisztet hoztak: megsebesült a szegény.

Érdekes orcáján körörvendő mosolyal már ott állt a halál, mélyen becseszt zemei, sárgás arca és az a végtelen gyöngegség, mely még a felülést sem engedte meg, oly szánalmassá tették a szegényt, hogy a derék franciák megelégedkezve arról, hogy ellenség, apólasra fogták és hordágyon a közeleső kastélyba vitték.

A végtelen corridor bejáratánál ott várta az érkezőket a sápadt várkisasszony, s aki e pillanatban ráért őt megfátyolni, észrevette szemében azt a nagy könnygyöngyöt, mely e pillanatban ott csillogott.

Az ebédőn keresztül egy kényelmesen bebutorozott tágas szobába vitték a sebesültet, s miután kísérete lesegítette róla elron-

gyolt egyenruháját, nagy vigyázva a gyorsan megvetett ágyba fektették.

Elainte nem érzett nagy fájdalmakat. hiszen ott volt a szép várkisasszony, ki megelégedkezve mindenről, testvérként ápolta a sebesült »Prussient«. De sebe mindjobban lobosodott, a járás orvosa pedig aggodalmas arccal suttogott valamit a leány fülebe, kit a hir láthatólag meghatott — borzasztót mondhatott neki Aesculap papja. Ő azonban nem csüggedt el, ápolta a sebesültet önfeláldozón.

Egy napon igen rosszul érezte magát a beteg, hosszan izgott-mozgott nyugagyan, kezeit kéréleg emelte jötevője felé és suttogva szól hozzá; erősebben már nem birt, oly gyenge volt. — »Megmentő angyalom! most, hogy érzem szenvedéscim nemsokára véget fognak érni, egy kéréssel volnék még hozzá: hallgasson meg.«

A leány némán bölintott egyet fejével és figyelt.

Dült a harc; kezdte a tiszt akadozó hangon — keményen. A mieinknek is kedvezett a szerencse, de kemény legények voltak azok is — odaát. Jól folyt minden; hisz megszoktuk azt már, hogy legjobb barátunkat söpri el az az ólomdarab, melyet szíves jó indulattal röpitének felénk, ellenünk, a mi annyit jelent: A viszontlátásra odafönt, s tovább harcolunk a létért, a győzelemért, a hazáért.

Amott túlról egy maroknyi csapat akar bennünket feltartani, most, a mikor már sikerült az ellenség előőrseit visszavernünk, s zavartalanul üthettünk volna a főtestre. Egy maroknyi csapat egy dzsidas tiszttel az élén.

Ejnye adta, gondolom magamban vad-dühömben, reá rontok!

Ügyes vivó lehetett, nagy ügyesen parirozta fejének mért vágásomat. A következő pillanatban már mellen szúrt.

— Iszonyat . . . szisztege a leány.
Nem tartoztam életemben senkinek, így hát ezzel sem maradhattam adósa.

Egy pillanat, és támadóm átdőfött szível bukott le lovaról. Leszálltam hozzá, keblemből pataként ömlött bar a vér s kendőmmel fogtam fel a bugyborékoló pirosságot. Egy végső kérésem van hozzád, Camerád, mondta ő, s kezét mintegy a kibékülés jelképeül felém nyujtá. Amott, . . . ott, van egy kastély, látod ott, vidd — vidd e medaillont — s kebleből kivette ezt az amuletet — add azt Evelinnek — Evelinnek — mondd, hogy őt szeretve halok meg — Evelin . . . hátra dőlt és meghalt.

Költögettem . . . de pardon, mi baja, az Istenért, kisasszony — kisasszony; a sebesült vad fájdalmában felegyenesedett agyában, s az ágya előtti karosszékre rogyott elalélt várkisasszony halotthalványságán ütődve meg, ijedten kapott fejéhez, majd pedig örült égési fájdalmakat okozó sebéhez. A képet — hörge a leány fuldokló hangon, aminthogy kissé magához tért — a képet!

A tiszt átnyujtotta neki a kis ékszeret, a lány azt mohón tépte fel, s felsikoltott, hogy meglátta a saját arcképét. Hát meghalt, meghalt, megölték, s én, én ápolgatom még ily önfeláldozón, ennyi önzetlenséggel gyilkosát . . . én . . . én . . . zokogva vándorogott az ablakhoz, hogy annak félfaját támassza kétségbeesésében.

— Edes angyal! szólta a sebesült, egy borogatást, mert meggyulladok, nem bírom — nem bírom, s visszaesett agyán. A lányban

küzdött a jó szív és a bosszú. Menj, szólott az egyik — azért se az erősebb, a vadabb, a — bosszú.

Kiment, nem tudta ugyan még mit tesz . . . agyában az örült gondolatok egymást kergették. Odabentről mind halkabban hallatszottak a rimáncdó hangon folytatott könyörgések:

»Jeget, jeget az Istenért!

Dacosan felelt vissza a lány, arca lángvörös volt az éktelen dühtől, mintegy önnagából latszott kikelve lenni. — »Megölted őt, halj meg hát te is!»

A síró, fájdalmában fel-felajduló beteg odabenn mindegyre csendesebb lett majd egészen elcsendesült a zaj. Talán jobban van?

A siri csendbe, egy tompa esés okozta zaj vegyült a következő pillanatban. A lány megsajnálta a szegényt; hiába, még is csak a szív győzött, szépen belemártotta egy-kétszer a száraz rongyot az előtte fekvő jeges laivoirba, kifacsarta a borogatást és bement a beteghez.

De már akkor késő volt

Egy »jaj« hangzott el a szobában egy »jaj« egy halottért.

Kisértés.

(Miksa mexikói császár verse.)

Hazámtoi megvaljak örökre hát,
Hol végig éltem: tünde gyermekségem?
Kerüljem bölcsőmnek arany honát,
A drága köteléket szertetépjem?

Hol játszottam gyermek-játékaim,
Ahol bimbózott első, szép szerelmem,
Bizonytalánért e hont hagyjam im',
Dicsvagyért, mit ébresztettek szivemben!

Koronákkal álmítottok szivem',
Csalékony álmokkal behalóznátok!
Szírének császbavat úgy rettegtem,
Jaj annak, aki hallgat óreajok!

Mi hatalom s kincs var, beszéletek;
Mutatójátok: dicső lesz ott a pályám;
Távol nyugatra menjek véletek,
Tul a roppant, kék óceán dagályán!

Beszőni akarjátok életem'
Arannyal pazon s gyémántos ékkel,
De lelki békét adhattok nekem?
Boldogsággal mindez még nem ér fel!

Ne bántsátok csöndes ösvényemet;
Rejtett útam a mirtus-berekben.
Kincs fényinél — higyétek — édesebb:
Áldozni szende műzsáknak szünetlen . . .

Ford.: Szilágyi Géza.

A modern barátság.

Az iskolában ismerkedtek meg, hol egymás mellé kerültek egy padban. Mikor aztán Feri otthon mesélt az új szomszédjáról és elmondta azt is, hogy Guszti apja magasabb rangú hivatalnok, Feri szülei a lelkére kötötték, hogy legyen nyájas e fiúhoz és szerezzék meg a barátságát. Mert Feri apja, egy vállalkozó üzletember, ismerte Guszti apját már hirtől, és remélte, hogy a gyermekek barátsága révén a szülők is közelebbi viszonyba jönnék.

Igy kezdődött az a híres barátság, melynek egy negyedszázadon át kellett tartania.

A szülék számítása nem sokára bevált: Feri szülei meghítták Guszti a gyermekbalra, melyet évenként rendezni szoktak. Guszti szülei viszont meghítták Ferit egy délutáni mulatságra, s ez alkalommal a szülők is bensőbben érintkeztek. A két férfi hamar átlatta, mennyit használhat egyik a másiknak, a gazdag bankár a magasrangú, de szegény hivatalnoknak, ez utóbbi viszont időszerű információval és befolyásával a merész spekulánsnak.

Ha a szülők közti viszonyoknak volt is némi korrupciós íze, a gyermekek barátsága azonban artatlan volt és tiszta, s valóban a szívből látszott fakadni. Guszti kettejük közül a tehetségesebb volt és lehetőség szerint a tanuláznál és segítségére volt Ferinek, mi azonban nem akadályozta, hogy ez gyenge tanuló létre érjen csakis protekció útján mehetett keresztül az érettségire.

Az önkéntesi évet szintén együtt szolgálták, ugyanabban az ezredben, ugyanabban a században. Itt viszonyukban már némi fordulatlant állt be. Feri, kit hazulról bőven láttak el pénzt kölcsönözött Gusztinak, ki viszont Ferinek tehetsége szerint a szolgálat terheit könnyítette. Guszti azonban, ki rendkívül élénk-eszű volt és szeretett vitatkozni, csak nehezen fért össze bajtársaival, míg Feri soha senkivel sem tűzött össze és általános rokonszenvnek örvendett. Guszti azonban nem fojthatta vissza azt a felvilágosító megjegyzést, hogy ez a rokonszenv inkább Feri telt pénztárcájának s az általa rendezett kedélyes dártdíjazásoknak szól. Ekkor villant fel Feri agyában az a gondolat, melynek azonban még nem mert kifejezést adni; hogy annak a Gusztinak a szeretetreméltóság nem éppen az erősebb oldala.

Mikor mindketten letették a tiszti vizsgát és visszavonultak a polgári életbe, Guszti hivatalba lépett, míg Feri az apja ületében foglalt helyet. De azért találkoztak minden áldott nap és lelkiismeretesen elmondták egymásnak napi élményeiket. Mikor aztán politikai nézeteket is kezdtek vallani, élecsében rajzolódott a köztük létező ellentét, mi azonban korántsem gátolta barátságuk fenntartását.

Egyszer csak elérkezett az ideje, hogy Feri házassodjék. Szerencsétlenségére (vagy talán szerencséjére?) megakadályozta szándékát Guszti: kellemetlen titkokat tárt fel a kiválasztott leány és családja múltjából. Nem lehetett megtudni, hogy honnan cred mind az a pletyka, de számolni kellett vele. Feri nem vette le a lányt, pedig ez szép is volt, gazdag is.

Guszti viszonya volt egy hajdani modellel, egy rendkívül szép leánnyal. Ez a leány beleszeretett Feribe (vagy talán csak a pénzébe?). Miután modern leány volt, ki

sokat olvasott és Ibsen Nóráját ismerte, nem akarta Guszti csak úgy megcsalni, titokban; helyesebbnek tartotta neki bevallani szíve vonalmát Feri iránt, hadd legyen bíró kettőjük között. Guszti nagyon szerette a leányt, de mégis sokkal büszkébb volt, hogy a viszonyszerelmek csak felével érje be. Átengedte hát a lányt egészen Ferinek, ki azonban hamar meguntta és elhagyta.

A két fiatal ember még mindig úgy érezte, hogy a köztük fennálló kötelék sokkal becsesebb és régibb, semhogy ilyesmire szétszakítanák. Ez kész szerencse volt Gusztira: csakhamar abba a helyzetbe jutott, hogy Ferire kellett támaszkodnia, ki néhány ezer forinttal igen kényes helyzetből szabadította ki. Guszti a maga részéről ezt meghálálta, amennyiben Ferinek egy lovagias ügyét ügyesen a magáévá tette, s helyette olyan kardvágást kapott, hogy hónapokon keresztül betegágyban nyullette.

Feri nem sokáig örülhetett barátja fölépültén; gyöngéden szeretett édes anyja meghalt s ez mindennél mélyebben sújtotta. Guszti azóta vele töltötte az estéket: vigasztalagta, bizonyítgatta, hogy a halál az életnek csak egy változása és hogy ellene felizadni nem méltó az értelmesebb egyénhez... Viszont Guszti a vigasztalás irgalmas cselekedete közepett lesújtotta egy dráma, mely saját családjában játszódott le s mely arra kényszerítette nővérét, hogy férjétől elváljon. Most Feri követett el minden lehetőt a maga részéről, hogy nemcsak összekötötéseivel fogva a választ siettesse, hanem hogy a szegény nőt valami jó állásba juttassa.

Ilyformán folytatódott ez a gyermekkori barátság.

Egy este együtt vacsoráltak egy városi vendéglőben és beszélgetésük olyan volt, mint többnyire; hosszú szóáradat Guszti részéről és merész állítások, melyekre Feri csak rövid és bátortalan ellenvetéseket kokázgatott. Mikor a fekete kávéval tartottak, Feri kinyitotta szivartárcáját és odatartotta Gusztinak, ki visszaütés nélkül azt mondta:

— Köszönöm, nem szeretem a szivarjaidat, nem izlenek.

Meleg nyári estén történt, a levegő szinte folyót volt.

— Első ízben történik, hogy szivarjaim felől panaszkodol, felelte Feri, szivartárcáját becsukva.

— Talán úgy találod, hogy rendszeresen nagyon sokat szívok el belőlük? kérdezte Guszti éles hangon.

— Nem, viszonzott a másik. Azt nem mondom...

Egyideig némán maradtak. Néhány perc múlva Guszti felszólt:

— Valld be, hogy sokszor gondolsz arra a néhány ezer forintra, és mint afféle okos üzletember, azt mondd magadban, hogy elég hosszú ideje tartozom vele...

— Azt hiszem, sohasem fejeztem ki olyast, ami ilyen föltevésre jogot adhatna...

— Kifejeztél!? mintha egyáltalán képes volnál, valamit kifejezni! veté közbe Guszti lenézően. Külömben is, ha lezárnók számadásainkat, nem tudom melyikünk maradna tartozásban. Ha olyan fülcedt a levegő mint most, akkor van a hónom alatt egy kis barométer, mely emlékeztetemre hozza, hogy életemet kokázgattam miattad... Aztán elraboltd tőlem azt az egyetlen nőt, akit

valaha szerettem... Úgy hiszem ez felér a te rongyos pár ezer forintoddal?

— De, részemről legalább, sohasem tettem miatta szemrehányást, soha! kiáltotta Feri.

Ujra szóatalanul maradtak. Mindaketten elgondolkoztak.

Hosszabb idő múlva szinte egyszerre fordultak egymás felé, Feri révedező szemében ugyanaz a kifejezés tükröződött, mint Guszti székeptikus pillantásában: a csodálkozás kifejezése, a kétely, az ironia; majd hogy nevetve fakadtak tőle:

— Mire gondolsz? kérdezte Guszti, ösztönszerűleg halkítva beszédjét.

— Hogy mire gondolok? felelte Feri lassan. És te.

— Ugyanarra, a mire te... és mindjárt meg is mondom. Azt hiszem, hogy egy negyedszázad óta egymásnak csak terhére voltunk, hogy soha ki nem állhattuk egymást.

— Igaz, bólintgatott Feri egyszerűen.

Még egy pillantást váltottak, fürkészve, mintha csak most ismerték volna meg egymást.

Hirtelen Guszti felkelt.

— Jó éjt! mondta, s ezzel elhagyta a kertet.

— Pincér, fizetni! mondta Feri nyugodtan, késével megcsendítve poharát.

Igy végződött az a híres barátság, a mely egy negyedszázadot tartott.

— Ami. —

Pardon, kisasszony!

*Megegett önnel is bizonynyal
— Hisz téncközben nem ritkaság —
Valami csélesap úriember
Kicsiny, formás lábára hág:
Pardon, kisasszony!*

*Nem mondom, mintha ez a nagy baj
Velem megtörtént volna tán,
A táncterem parquetjén Önbe
Szerelmem lettem én csupán.
Pardon, kisasszony!*

*Két hétig Önről álmodoztam,
Nevét susogtam szüntelen,
A sok merengéstől lefogytam,
Ah! szörnyű volt e gyötrelmem!
Pardon, kisasszony!*

*De végre is, midőn a vágtyól
A szívem szinte megrepedt,
Elmentem Önhöz s tédren állva
Mevallottam szerelmemet.
Pardon, kisasszony!*

*A pamlagcsipkét tépegetve
Ön szemlesütve hallgatott,
S én, tudj' Isten, mit emlegettem,
Hűséget, oltárt és papot...
Pardon, kisasszony!*

*Elváltunk. Egy rövidke hétig
Utána sirt még a szívem,
Azán az emberek s az élet
Kigyógyítottak sebtiben.
Pardon, kisasszony!*

*Azért, kérem, feledjen engem,
Csak tévedtünk: hisz azt szabad:
Az ily apró-cseprő dologra
Közönnyel ezt mondják manap:
Pardon, kisasszony!*

Fehér Jenő.

A harangok.

Ira : Márkus Miksa.

I.

A harkályi harangok messze földön híresnek. A kisebbik az már vagy kétszáz éves s hangja olyan csengő, hatalmas, hogy mért-földnyire elhallatszik. Hej, azok a régi harang-öntők nagy mesterek voltak.

De a nagy harangjuk, az valóságos világesudája. Olyan harang nincs több a megyében, még a székhelyen sem, pedig ott püspök is rezideál.

Szegény Bónisné ajándékozta azt a harkályiaknak, mikor férjét az áradó Tisza kocsistól elragadta. Ha ez megszólalt, még Kőkényesen is felkapták az emberek a fejüket és azt mondták :

— Zúg az öreg Bónis.

De meg is becsülték a harkályiak ezt a két csoda-harangot. Gazsi János uram, az öreg harangozó több fizetést kapott, mint Kőkényesen a tanító.

Harminc év óta gondozta Gazsi a »kicsit« meg a »Bónist.« Naphosszat ott ült mellettük kis leánykájával, a kinek sokszor mondta :

— Lásd Ágnes, ezek a testvéreid. Szegény öreg ember vagyok, gyöngye, beteg, de ezek őrizni fognak mindig.

És a kis leány remegve nézett a cifra harangokra.

A harkályiak különben tudták, hogy az öreg Gazsi sokszor fellopózik a harangokhoz és mikor egyszer meglesték, hallottak, a mint így szólt a Bónishoz :

— Édes, kedves fiam! őrizd meg szegény kis leánykám.

Sötét éjjel volt. A faluban csak itt-ott pislákoltt egy méces. Fekete árnyak suhantak mindenfelé.

És a Bónis egyet kondult.

Talan valamelyik leskelődő véletlenül megfogta a kötelet.

Vagy talán felelet volt ez Gazsi uram kérésére.

II.

Az öreg harangozó csak rázta a fejét, mikor egyszer észrevette, hogy Ágnes bizony nem viheti tovább a toronyba, a harangokhoz. Megnőtt.

A leány nem szerette a falubeli lányok társaságát. Magába zárkózott, csendes hideg volt. Halvány arca csak akkor pirosodott ki, mikor a harangok szavát meghallotta.

Mikor a zúgó, hatalmas hang végighömpölygött a falu fölött, hogy aztan elrohanjon a síkságra, mikor az emberek áhitatosan levették kalapjaikat és keresztet vetettek; délben, mikor a perzselő napsugarak égették a

földet, este, mikor a szürkület lopódzott minden sarokba : a leány ott állott a torony alján és hallgatta a harangok szavát.

— Enyje no, Ágnes — szólt Bónis Pista, mikor egy este éjnek arra lovagolt — de nagyon tetszik neked az a harangszó!

A leány ránézett tiszta, kék szemével s csöndesen így szólt :

— A testvércimmel beszélgetek.

Pista rávágott ostorával a pejre és nevetett.

— Isten veled. Tisztelem a testvéreidet.

A leány pedig nézett utána.

III.

— Szeretsz-e?

— Nézz a szemembe és olvass belőlük, nézz arcomba és ha egy vonásában hűtlenséget, csalfaságot látsz, itt ez a fegyver, oltsd ki életem. Te reád gondolkod, ha az erdő csendje vesz körül, te reád gondolkod, ha a vihar zúg körülöttem, a te rabod vagyok és te még azt kérded, hogy szeretlek-e?

A leány egy rózsát tartott kezében, csak nézegette.

— Itt hagyjuk ezt a kis falut. Elmegyünk messze, messze, a hol szép, fehér kis házikó vár reánk. Szüleim majd kibékülnek utóbb és leányukká fogadnak.

A leány reszketett, félt. De a Bónis fiú csengő, édes hangja (híresek erről a Bónisék) megbűvölte, megvarázsolta.

— Este? Ugy-e nem várlak hiába, édesem?

Ágnes sápadtan felelte:

— Ott leszek.

IV.

Gazsi János jókedvűen ment hazafelé. A korcsmában megívott egy félmeszely borocskát, bíró uram megdicsérte, a miért olyan jól gondolza a falu büszkeségeit, sietett is haza az öreg, hogy ezt elmondja Ágnesnek.

— Hol vagy, leány? Ágnes! Jer elő, én vagyok.

Nem felelt senki. A vén embert valami reszketés fogta el. Kiment a konyhába és akkor a nagy, barna asztalon valami fehér vonásokat látott meg.

Elővette nagy, feketekeretű papaszemét és betűzgette az irast.

»Isten veled édes apám. Ne haragudj rám, ne átkozz.«

Gazsi János kitámolygott az utcára. Az emberek csak nézték, hogy a vén harangozó kalap nélkül futkos az utcán. Az arca tüzelt, mintha égne.

— Csak nem részeg az öreg János?

— Ki látta a leányomat? kialtozta az öreg. Emberek! Segítsetek, leányomat adjátok elő.

A Peti cigány odafurakodott az öreghez, a kit nagy tömeg vett már körül.

— Most láttam nemrég a falu végén, a nagyságos úrfival, a Bónis úrfival.

— Elrabolta? Elvitte? A Bónis úrfi...

Az öreg szétlökölte a tömeget és elkezdett szaladni. Nyomában az emberek. Férfiak, nők, gyermekek.

Gazsi a templom felé szaladt és mikor odaért, felfutott a toronyba.

Rettenetes, rémitő hangok zúgtak végig a tajon. Az öreg Bónis hatalmas nyelve bömbölt, riogatott. Nem harangszó volt ez már. Tulvilági hangok, melyek a halottakat is fölébresztik.

Egy pillanatig se szünetelt a harangzúgás. A vén ember, mintha óriássá vált volna, olyan erő szállott belé. Néhány férfi utána akart menni a toronyba. De ő az utolsó létrát félrerugta és ez zúvva-törve zuhant a mélységbe.

A harang pedig szólt tovább. Az esti szürkület leszállott a tájra. A néptömeg, mint valami fekete folt, úgy terpeszkedett a torony aljában. Sötét felhők vonultak az égen és észak felől hideg szél süvöltött.

Ging-gang . . . leányom, testvérem . . . ging . . . gang.

Es ekkor a falu végéről kocsirobaj halatszott. Vágtató lovak patkóinak csattogása.

V.

A leány hozzászorult az ifjúhoz és karját nyaka köré fonta. A két paripa villámsebessen rohant előre, de a kocsis csak tovább pattogtatta az ostort.

A Bónis fiú lágy, hízeglő szavakat utogott a leány fülebe és csókjaival nyugtatta meg.

A leány hirtelen eltaszította magától. Valami csodás, rettenetes, zsongó, bűbajos hang ütötte meg fülét.

Mind erősebb, mind hatalmasabb lett e hang. Ott száguldott a kocsi után, sirva, jajgatva és a leány remegett.

— Az istenért! — könyörgött — kérem! Forduljunk vissza. Könyörüljön meg rajtam.

A legény villámló szemekkel nézett a leányra.

— Hohó! Nem addig van az. Most már az enyém vagy, most már velem jössz és . . .

Nem beszélhetett tovább. A vén Bónis felzúgott hatalmasan és a leány egy kétségbeesett mozdulattal kilökte a fiút a kocsiból.

A kocsis azonnal megállította a kocsit és odarohant urához, aki mozdulatlanul feküdt a földön.

A leány pedig megragadta a gyeplőket, egyet rántott rajtuk és nekihajtott a sötétségnek, a falunak.

Feje fölött zúgott, kongott az öreg Bónis.

Ünnep.

*Karcsú toronyból
Szól a harangszó,
Ünnepi csendben
Messzire hangszó.
Szél vissi szárnyán,
Mint a galambot,
Az ave-hangot.*

*És ahol átssáll
Bűgva, dudólvá,
Emberi térd mind
Földre hajolvá.
S csendül a lélek
Tiszta harangja:
Szent ima hangja!*

Gonda Dezső.

